

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ

ಪಠ್ಯ (ಟೀಕಸ್) ಪ್ರಸ್ತುತವೆಂದು ಮಂಜೂರಾದ

೧ನೆಯ ಭಾಗ

Copyright.

ನುಡಿಗನ್ನಡಿ

III
1944

933

O. T.
In. No. 89
29 SEP 1944

338

ಮ. ಪ್ರ. ಪುಷ್ಕರ.

ಮುನ್ನುಡಿ

<***>

ಕೆಳಗಿನ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಆರಂಭದ ವ್ಯಾಕರಣವು—ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬರೆದದ್ದು—ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹಲವು ಜನ ನನ್ನ ವ್ಯವಸಾಯಬಂಧುಗಳು ಸೂಚಿಸಿದುದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಓದಿ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಹಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ರಾ. ಸಾ. ವ್ಹಿ. ಎನ್. ಮಗದಾಳ ಬಿ. ಎ. ಹೆ. ನಾ. ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಈ ಮಹನೀಯರ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ವ್ಯವಸಾಯಬಂಧುಗಳಾದ ಶ್ರೀ. ಎನ್. ವ್ಹಿ. ಕುರಡಿ, ಹೆ. ಮಾಸ್ತರ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಇವರ ಉಪಕಾರವು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ತಾ. ೨೦-೪-೧೯೩೩ }
ಧಾರವಾಡ

—ಪೂ

ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ಶಾಲೆಗಳ ಕೆಳಗಿನ ಇಯತ್ತೆಗಳಿಗಾಗಿ

೧ನೆಯ ಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗನ್ನಡಿ

(ವ್ಯಾಕರಣದ ಆರಂಭದ ಪಾಠಗಳು.)

ಇದನ್ನು

೦೧೧೨೧೫

ಮಹಾದೇವ ಪ್ರಭಾಕರ ಪೂಜಾರ,

ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ, ಪ್ರೀಸಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜ್, ಧಾರವಾಡ

ಇವರು ರಚಿಸಿದರು.

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಾದಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

೧೯೪೪.

ಬೆಲೆ : ೦-೬-೬

ಪರಿವಿಡಿ.

೧ ನೆಯ ಖಂಡ.

೨ ನೆಯ ಖಂಡ.

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.	ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
೧ ವಾಕ್ಯ.	೧	೧ ವಾಕ್ಯ.	೨೮
೨ ಪದ.	೩	೨ ಆಖ್ಯೇಯ ಆಖ್ಯಾತ.	೨೯
೩ ವಾಕ್ಯ.	೩	೩ ವಾಕ್ಯ.	೩೦
೪ ಕ್ರಿಯಾಪದ.	೬	೪ ನಾಮಭೇದ.	೩೧
೬ ಕರ್ತೃ.	೯	೫ ವಿಶೇಷಣ ಭೇದ.	೩೩
೭ ನಾಮ-ನಾಮಪದ.	೧೦	೬ ಸರ್ವನಾಮಭೇದ.	೩೫
೮ ವಿಶೇಷಣ.	೧೨	೭ ಮೂಲಶಬ್ದ, ಧಾತು.	೩೮
೯ ,, ವಿಶೇಷ್ಯ.	೧೪	೮ ಸಂಧಿ.	೩೯
೧೦ ಸರ್ವನಾಮ.	೧೬	೯ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿಗಳು.	೪೨
೧೧ ಸರ್ವನಾಮ.	೧೮	೧೦ ಆಗಮಗಳು.	೪೫
೧೨ ಸರ್ವನಾಮ.	೨೦	೧೧ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪಗಳು.	೪೬
೧೩ ಅವ್ಯಯ.	೨೧	೧೨ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಭೇದ.	೪೮
೧೪ ನಾಮಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ		೧೩ ,,	೪೯
ಲಿಂಗ. ೨೩		೧೪ ಅವ್ಯಯಗಳ ಭೇದ.	೫೧
೧೫ ,, ವಚನ. ೨೩		೧೫ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ	
೧೬ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಕಾಲ, ೨೩		ವಿಶೇಷಣಗಳು.	೫೪
		೧೬ ಅವ್ಯಯಗಳು.	೫೬
		೧೭ ಪ್ರಯೋಗ-ಕರ್ತೃ ಪ್ರ.	
		೧೮ ,, ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರ.	೬೦
		೧೯ ವಾಕ್ಯಪದಸ್ಪ ರೂಪಕಥನ.	೬೧
		೨೦ ಅನುಬಂಧ ೧-೨-೦.	೬೪-೬೮

ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗನ್ನಡಿ

(೧ನೆಯ ಭಾಗ)

(ವ್ಯಾಕರಣದ ಆರಂಭದ ಪಾಠಗಳು)

೧. ವಾಕ್ಯ

೧. ಸೂರ್ಯನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ೨. ನೀರು ಹರಿಯುವದು.

೩. ಸಾವಿತ್ರಿ ಸಾಲೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಇವು ಮಾತುಗಳು. ೧ನೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಹೇಳಿದೆ. ೨ನೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಏನಾಗುವದು ಎಂಬುದು ಹೇಳಿದೆ. ೩ನೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಏನು ಮಾಡಿದಳೆಂಬುದು ಹೇಳಿದೆ.

ಇಂಥ ಹಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಬಾಯಿಂದ ಆಡುವೆವು; ಎರಡನೆಯವರು ಆಡುವದನ್ನು ಕೇಳುವೆವು; ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವೆವು.

ಕೆಳಗಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಾತುಗಳಿರುವವು; ಗೆರೆ ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಯುವದು:—

ಆಡವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರಿ ಇತ್ತು. ಅದು ಒಂದು ದಿವಸ ಊರ ಬಳಿಯ ತೋಟದೊಳಗೆ ಹೋಯಿತು. ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಬಳ್ಳಿಯ ಹಂದರವನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಆ ಹಂದರವು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ನರಿಗೆ ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಗೋಚಲು ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನರಿ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯಿತು. ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಹಣ್ಣು ಹುಳಿ ಇರುವವು. ಇವನ್ನು ನಾನು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ.

ಪರಿವಿಡಿ.

೧ ನೆಯ ಖಂಡ.

೨ ನೆಯ ಖಂಡ.

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.	ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
೧ ವಾಕ್ಯ.	೧	೧ ವಾಕ್ಯ.	೨೮
೨ ಪದ.	೩	೨ ಆಖ್ಯಾಯ ಆಖ್ಯಾತ.	೨೯
೩ ವಾಕ್ಯ.	೩	೩ ವಾಕ್ಯ.	೩೦
೪ ಕ್ರಿಯಾಪದ.	೬	೪ ನಾಮಭೇದ.	೩೧
೬ ಕರ್ತೃ.	೯	೫ ವಿಶೇಷಣ ಭೇದ.	೩೩
೭ ನಾಮ-ನಾಮಪದ.	೧೦	೬ ಸರ್ವನಾಮಭೇದ.	೩೫
೮ ವಿಶೇಷಣ.	೧೨	೭ ಮೂಲಶಬ್ದ, ಧಾತು.	೩೮
೯ ,, ವಿಶೇಷ್ಯ.	೧೪	೮ ಸಂಧಿ.	೩೯
೧೦ ಸರ್ವನಾಮ.	೧೬	೯ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿಗಳು.	೪೨
೧೧ ಸರ್ವನಾಮ.	೧೮	೧೦ ಆಗಮಗಳು.	೪೫
೧೨ ಸರ್ವನಾಮ.	೨೦	೧೧ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪಗಳು.	೪೬
೧೩ ಅವ್ಯಯ.	೨೧	೧೨ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಭೇದ.	೪೮
೧೪ ನಾಮಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ	೨೩	೧೩ ,,	೪೯
ಲಿಂಗ.	೨೩	೧೪ ಅವ್ಯಯಗಳ ಭೇದ.	೫೧
೧೫ ,, ವಚನ.	೨೩	೧೫ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ	
೧೬ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಕಾಲ,	೨೩	ವಿಶೇಷಣಗಳು.	೫೪
		೧೬ ಅವ್ಯಯಗಳು.	೫೬
		೧೭ ಪ್ರಯೋಗ-ಕರ್ತೃ ಪ್ರ.	
		೧೮ ,, ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರ.	೬೦
		೧೯ ವಾಕ್ಯಪದಸ್ವರೂಪಕಥನ.	೬೧
		೨೦ ಅನುಬಂಧ ೧-೨-೦.	೬೪-೬೮

ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗನ್ನಡಿ

(೧ನೆಯ ಭಾಗ)

(ವ್ಯಾಕರಣದ ಅರಂಭದ ಪಾಠಗಳು)

೧. ವಾಕ್ಯ

೧. ಸೂರ್ಯನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ೨. ನೀರು ಹರಿಯುವದು.

೩. ಸಾವಿತ್ರಿ ಸಾಲೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಇವು ಮಾತುಗಳು. ೧ನೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಹೇಳಿದೆ. ೨ನೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಏನಾಗುವದು ಎಂಬುದು ಹೇಳಿದೆ. ೩ನೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಏನು ಮಾಡಿದಳೆಂಬುದು ಹೇಳಿದೆ.

ಇಂಥ ಹಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಬಾಯಿಂದ ಆಡುವೆವು; ಎರಡನೆಯವರು ಆಡುವದನ್ನು ಕೇಳುವೆವು; ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವೆವು.

ಕೆಳಗಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಾತುಗಳಿರುವವು; ಗೆರೆ ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಯುವದು:—

ಆಡವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರಿ ಇತ್ತು. ಅದು ಒಂದು ದಿವಸ ಊರಬಳಿಯ ತೋಟದೊಳಗೆ ಹೋಯಿತು. ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಬಳ್ಳಿಯ ಹಂದರವನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಆ ಹಂದರವು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ನರಿಗೆ ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಗೋಚಲು ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನರಿ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯಿತು. ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಹಣ್ಣು ಹುಳಿ ಇರುವವು. ಇವನ್ನು ನಾನು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ.

ಸುಡಿಗನ್ನಡಿ (೧ನೆಯ ಭಾಗ)

ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳು ನೀವು ಓದಿದ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನವು;

ಈ ಗುರುತನ್ನು ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಯುವದು.

ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಕುಂಜಬಿಹಾರಿ ಎಂಬ ಕೂಲಿಕಾರನಿದ್ದನು. ಅವನು ಐದಾರು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಡತನದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿರಿಯ ವ.ಗನಾದ ಗೋಕುಲನೆಂಬವನು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷದವನಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ನೆರೆಮನೆಯ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ಆ ಕುಡುಗನನ್ನು ಒಂದು ಕೆಲಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು.

ಇಂಥ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ವಾಕ್ಯವೆಂಬ ಹೆಸರು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

೧. ಕೆಳಗಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಯುವಲ್ಲಿ ಈ ಗುರುತನ್ನು ಹಾಕಿ ತೋರಿಸಿರಿ :—

ಒಂದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಇದ್ದವು ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಗೆ ಬಂದಿತು ಕಾಗೆಯು ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಅದರಿಂದ ಪಾರಿವಾಳಗಳಿಗೆ ಕಾಗೆಯ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಕಾಗೆಯು ತನ್ನ ಕಾಯವನ್ನು ನಡೆಸಿತು ಅದು ಪಾರಿವಾಳಗಳ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಿಂದಿತು ಅವುಗಳ ತತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿಂದಿತು ಪಾರಿವಾಳಗಳಿಗೆ ಸಂಶಯವು ಬಂದಿತು ಒಂದು ದಿನ ಕಾಗೆ ಕಾ ಕಾ ಎಂದು ಕೂಗಿತು ಆಗ ಪಾರಿವಾಳಗಳಿಗೆ ಕಾಗೆಯ ಗುರುತು ಹತ್ತಿತು ಕೂಡಲೆ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಅದನ್ನು ಓಡಿಸಿದವು ಕಾಗೆಯು ತನ್ನ ಹಿಂಡಿಗೆ ಮೋಯಿತ. ಈ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಆ ಕಾಗೆಗಳೂ ಓಡಿಸಿದವು.

೨. ನೀವು ಕೇಳಿದ ಯಾವದೊಂದು ಕಥೆಯೊಳಗಿನ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ೩. ನಿಮ್ಮ ಅಪರೂಪಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ೪. ನಿಮ್ಮ ಓದುವ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ೫. ನಿಮಗೆ ಬರುವ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಒರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಮುಗಿದಲ್ಲಿ (*) ಈ ಗುರುತು ಹಾಕಿರಿ. ೬. ವಾಕ್ಯವೆಂದರೇನು ?

೨. ಪದ

೧. ಕುಂದುರೆ ಓಡುತ್ತದೆ.
 ೨. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತವೆ.
 ೩. ಗಾಳಿಯಿಂದ ಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳು ಉಡಿರುವವು

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿರುವವು. ಅವು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಿವೆ. ಕುಂದುರೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು; ಓಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ, ಹಾರಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿರುವವು. ೩ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭಾಗಗಳು ಇರುವವು? ಎಣಿಸಿರಿ.

ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹಲವು ಸಣ್ಣ ಭಾಗಗಳಿರುವವು. ಈ ಸಣ್ಣ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಪದ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ ಮತ್ತು ಎಣಿಸಿರಿ.

೧. ಸೀತೆಯು ಕಲ್ಲನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಾಳೆ. ೨. ಅಮೀರನು ತನ್ನ ಮಗನ ಮದುವೆಯನ್ನು ನೈಫದಿಂದ ಮಾಡಿದನು. ೩. ಬಕಪಕ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಚಂಚನ್ನು ಹೂಜಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಸೀಕರಣಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯಿತು. ೪. ಬಾಲಕರೇ, ಈಗ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ. ೫. ದೂತನು ಅರಸನ ಆಪ್ತನಿಂದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೂಸನ್ನು ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

೩. ವಾಕ್ಯ (ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

೧. ಸಾವಿತ್ರಿ ಸಾಲಿಗೆ ಬದಿಗೆ ಬರೆದ ಪದಗಳ ಸಾಲಗಳು
 ೨. ನಾಯಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು ವಾಕ್ಯವೆನಿಸುವವೋ?
 ೩. ಸಿದ್ಧನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ೧. ಸಾವಿತ್ರಿ ಸಾಲಿಗೆ ಇಷ್ಟೇ

ಸುತಿಗನ್ನಡಿ (ನಿರ್ಮಲಭಾಗ)

ಹೇಳಿದರೆ ಕೆಲವುಷ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಏನು ಹೇಳುವವದೆ ಎಂಬದು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಹೋದಳು, ಬಂದಳು ಮೊದಲಾದ ಯಾವದೊಂದು ಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು—‘ಸಾವಿತ್ರಿ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋದಳು;’ ಈಗ ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು; ಎಂದರೆ ಹೇಳಿದ್ದು ತಿಳಿಯುವದು. ೨. ನಾಯಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಈ ಎರಡೇ ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಕೆಲವುಷ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಅದು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಹೊಡೆದರು ಎಂಬದು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಲ್ಲಿನು ಇಲ್ಲವೆ ಗೋವಿದನು ಎಂಬ ಪದವನ್ನಿಡಬೇಕು, ಎಂದರೆ ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು. ೩. ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ಇದರೊಡನೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪದವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೇಳು.

೧. ಭೀಮನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ,	ಬದಿಗೆ ಬರೆದ
೨. ಸೀತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತ,	ಮಾತುಗಳು ಇನ್ನೂ
೩. ಮಲ್ಲಿನು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ,	ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವು
- ಅಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಹೇಳುವದು ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ತೋರುವದು.

೧. ಭೀಮನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಬಂದನು, ಇಲ್ಲವೆ ಹೋದನು ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾತು ಮುಗಿಯುವದು. ೨. ಸೀತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಈ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಹಾಡುವಳು, ಇಲ್ಲವೆ ಹೋಗುವಳು ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾತು ಮುಗಿಯುವದು. ೩. ಮಲ್ಲಿನು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಈ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುವಂಥ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಹೇಳು.

೨. ಭೀಮನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದನು. ೨. ಸೀತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಹಾಡುವಳು. ೩. ಮಲ್ಲಿನು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಈ ಪದಗಳ ಗುಂಪುಗಳು ವಾಕ್ಯಗಳಾಗುವವು.

ವಾಕ್ಯವೆನಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು,
ಎಂದರೆ ಮಾತು ಮುಗಿದಿರಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

೧. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದಗಳ ಗೂಳುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವವ ವಾಕ್ಯಗಳ-
ಯಾವವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ?

ರಾಮನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು. ಮಲ್ಲಿನು ಓದುವಾಗ. ಸೀತೆ ಹಾಡನ್ನು
ಕಲಿತಳು. ಪಾಟಿಯನ್ನು ಒಡೆದನು. ನಾನು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಕಾಗೆ ಗುಬ್ಬಿಗಳು. ರಾಮನು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದನು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮರ
ದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ. ಕೂಸು ಮಲಗಿತು.

೨. ಚಿಕ್ಕಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪದವನ್ನು ಹಾಕಿ ವಾಕ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಿ:—

೧. ಓಡುತ್ತಾನೆ. ೨. ಬಾವಿಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.
೩. ಮಲ್ಲಿನು ಹೊಲವನ್ನು ೪. ನೀಲಕ್ಕನು ದೇವರಿಗೆ ... ಮಾಡುವಳು.
೫. ನೆಯ್ಯಾರರು ದೋತರವನ್ನು ೬. ಹುಡುಗರು ಆಡುತ್ತಾರೆ.
೭. ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ೮. ಬೆಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುವದು.

೩. ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿರಿ:—

ಪಾರಿವಾಳಗಳು	ರಾಮನು	ಕಾಳುಗಳನ್ನು	ಸಿದ್ಧನು
ಪುಸ್ತಕವನ್ನು	ಓಡುತ್ತಾರೆ	ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ	ನದಿಯು
ಮಲಗಿದನು	ಹರಿಯುತ್ತದೆ	ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು	ಆರಿಸುತ್ತವೆ
ಭೀಮನು	ಕಮಲೆಯು	ನಾಯಿಯು	ಬಕಾಸುರನನ್ನು
ಕೊಂದನು	ಹಾಡುಗಳನ್ನು	ಓಡುತ್ತದೆ	ಕಲಿತಳು

೪. ವಾಕ್ಯವೆಂದರೇನು ? ವಾಕ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳು
ಬೇಕು ?

ನುಡಿಗನ್ನಡಿ (೧ನೆಯ ಭಾಗ)

೪. ಕ್ರಿಯಾಪದ

೧. ಸಂಗನು ನಗುತ್ತಾನೆ.

೨. ಗಂಗೆ ಎದ್ದಳು.

೩. ನಾಯಿಗಳು ಓಡುವವು

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ—ನಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದರೆ ನಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ—ಎದ್ದಳು ಎಂದರೆ ಏಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ೩ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಓಡುವವು ಎಂದರೆ ಓಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವವು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು.

ನಗುತ್ತಾನೆ -- ಇದು ನಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದವು.

ಎದ್ದಳು — ಇದು ಏಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದವು.

ಓಡುವವು — ಇದು ಓಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದವು.

ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂದೂ ಹೆಸರುಂಟು. ನಗುತ್ತಾನೆ ಮೊದಲಾದವು ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಂದರೆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದಗಳು. ಆದದರಿಂದ ಇವಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಕ್ರಿಯಾಪದ (ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

ಸಂಗನು ನಗುತ್ತ, ಇಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತ, ಎದ್ದು, ಓಡಲು ಇವು ಕ್ರಿಯೆ
ಗಂಗೆ ಎದ್ದು, ಯನ್ನು ಹೇಳುವವು. ಆದರೆ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿ
ನಾಯಿಗಳು ಓಡಲು, ಸುವದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಬದಲು ನಗುತ್ತಾನೆ,
ಎದ್ದಳು, ಓಡುವವು ಇವನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ಮಾತು
ಮುಗಿಯುವವು. ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುವವು. ನಗುತ್ತ,
ಎದ್ದು, ಓಡಲು ಮುಂತಾದವು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿ
ಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದದರಿಂದ ಅವು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಲ್ಲ. ನಗುತ್ತಾನೆ, ಎದ್ದಳು,
ಓಡುವವು ಮುಂತಾದವು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಪದ
ಗಳು; ಆದದರಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು.

ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ :—

ಒಂದು ದಿನ ದೊಡ್ಡ ಮಳೆ ಆಯಿತು. ಕೆರೆಬಾವಿಗಳು ತುಂಬಿ ಹೋದವು. ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಂತಿತು. ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಇನ್ನು ತನ್ನ ಗದ್ದೆಯ ಒಡ್ಡುಗಳು ಒಡೆಯುವವು ಎಂದು ಅಂಜಿ ಓಡುತ್ತ ಗಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದನು. ನೋಡುತ್ತಾನೆ—ಒಡ್ಡುಗಳು ಒಡೆಯದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇರುವವು. ನೀರು ತುಂಬಿರುವದು. ಆಗ ಆತನು ಇನ್ನು ತನಗೆ ಬತ್ತದ ಪೈರು ಕೈಗೆ ಬಂದಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದನು. ಆ ವರ್ಷ ಬತ್ತದ ಪೈರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದಿತು; ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಬತ್ತವನ್ನು ಪೇಟೆಗೆ ಒಯ್ದು ಮಾರಿದನು. ಬಹಳ ಹಣವು ದೊರೆಯಿತು.

೨. ನಿಮ್ಮ ವಾಚನ ಪುಸ್ತಕದ ೮ನೆಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

೩. ಒಂದೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹಾಕಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಿ.

೧. ಆಕಳು ಹುಲ್ಲನ್ನು..... ೨. ದೀಪವು ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ

೩. ನೆಯ್ಯಾರರು ಸೀರೆಗಳನ್ನೂ ದೋತಗಳನ್ನೂ..... ೪. ನಾಯಿಯು ಒಡೆಯನ ಮನೆಯನ್ನು..... ೫. ಹುಡುಗರು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ.....

೬. ಒಂದೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಳಿರಿ.

೭. ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳು ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪದವು ಬೇಕಾಯಿತು ?

೮. ಕ್ರಿಯಾಪದವೆಂದರೇನು ?

೫. ಕರ್ತೃ

ಕೂಸು ಅಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ—ಅಡುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಕೂಸು.

ನಾಯಿಯು ತೀವ್ರ ಓಡುವದು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದಿದೆ? ಓಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ನಾಯಿ.

ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಕರ್ತೃ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ತಿರಿಕೆರು ಜನರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದಿದೆ? ಆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಯಾರು?

ಅಭ್ಯಾಸ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ:—

ಅರಸನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಲಹುವನು. ರಾಮನು ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಮೀರನು ಇದ್ದನು. ಅವನು ಮಗನ ಮದುವೆಯನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಮಾಡಿದನು. ಒಬ್ಬನು ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು ಆತನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದನು.

೨. ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಿಯಾವದಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ತೃಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ:—

ನಾಚುತ್ತಾಳೆ, ಇರುವದು, ಎಚ್ಚತ್ತಳು, ಬದುಕುವರು, ಅಂಜಿದನು, ಬಂದರು, ಬಾಳುತ್ತಾನೆ, ಇರುವರು, ಓಡಿದನು.

೬. ಕರ್ಮ

ಮಲ್ಲಿನು ಓಡಿದನು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿನು ಮತ್ತು ಓಡಿದನು ಈ ಎರಡು ಪದಗಳಿಂದಲೇ ಒಂದು ವಿಚಾರವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು.

ಯಮುನೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಯಮುನೆ ಮತ್ತು ಕುಣಿಯುತ್ತಾಳೆ ಈ ಎರಡು ಪದಗಳಿಂದಲೇ ಒಂದು ವಿಚಾರವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು. ಆದರೆ—

೧. ಮಲ್ಲನು ಕಡಿದನು.

೨. ನೀಲಕೃಷ್ಣನು ಓದುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಲ್ಲನು ಕಡಿದನು ಎಂದರೆ ಏನನ್ನು ಕಡಿದನು ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸುವದು. ಮರವನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದು. ಕಡಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮರ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಯಾವದೊಂದು ಬೇಕೇಬೇಕು.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ನೀಲಕೃಷ್ಣನು ಓದುತ್ತಾಳೆ ಎಂದರೆ ಏನನ್ನು ಓದುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸುವದು. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದು. ಓದುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕ, ಪತ್ರ ಮುಂತಾದ ಯಾವದೊಂದು ಬೇಕೇ ಬೇಕು.

ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿದರು ಎಂಬದು, ಎಂದರೆ ಕರ್ತೃವು ಎಲ್ಲ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವದು. ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು (ಮಾಡಿದರು) ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು, ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಮಲ್ಲನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿದನು. ಇಲ್ಲಿ 'ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು' ಕರ್ಮವು. ನೀಲಕೃಷ್ಣನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಪುಸ್ತಕವನ್ನು' ಕರ್ಮವು.

[ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯಾರು ಏನು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಉತ್ತರವು ಕರ್ತೃವಾಗಿರುವದು. ಯಾರನ್ನು, ಏನನ್ನು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಉತ್ತರವು ಕರ್ಮವಾಗಿರುವದು.]

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

(ಅ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಕಲ್ಲನು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕಲಿತನು. ಗೌರವನ್ನು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಳು. ನಾಯಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಿತು. ರಾಮನು ಶಿವನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮುರಿದನು. ತಾಯಿ ಕೂಸನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದಳು. ಕೋಳಿಗಳು ಹುಳಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವು.

(ಆ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿರಿ—

೧. ಸೂರ್ಯನು ನಮಗೆ . . ಕೊಡುವನು. ೨ ಶಿವಾಜಿಯು . . ಸೋಲಿಸಿದನು.
 ೩. ಅರಸನು . . ಸಲಹುತ್ತಾನೆ. ೪. ದುಡಿಯುವವರು . . ಹೊಂದತಾರೆ.
 ೫. ಜನರು . . ನಂಬುವದಿಲ್ಲ. ೬.... ಮಾಡಬಾರದು; ೭....ಮಾಡಬೇಕು.

೭. ನಾಮ.

ಕುದುರೆಯು ಕಡಲೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವದು.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ತಿನ್ನುವದು' ಕ್ರಿಯಾಪದವೆಂಬದನ್ನು ಬಲ್ಲರಿ. ಮೊದಲನೆಯ ಪದವು ಕುದುರೆಯು. ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಾಗಿದೆ. ಕುದುರೆ ಎಂಬದು ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಹೆಸರು. 'ಕಡಲೆಯನ್ನು' ಎರಡನೆಯ ಪದವು. ಅದು ಕರ್ಮವು. ಕಡಲೆ ಎಂಬದು ಒಂದು ತರದ ಕಾಳಿನ ಹೆಸರು.

ಭೀಮನು ಕಡುಬನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ ಇದು ಕ್ರಿಯಾಪದವೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲರಿ. ಮೊದಲನೆಯ ಪದವು ಭೀಮನು. ಭೀಮನು ಕರ್ತೃವು. ಭೀಮ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರು. 'ಕಡುಬನ್ನು' ಎರಡನೆಯ ಪದವು. ಅದು ಕರ್ಮವು. ಕಡುಬು ಶಬ್ದವು ತಿನ್ನುವ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥದ ಹೆಸರು. 'ಹೆಚ್ಚಿಗೆ' ಇದು ಹೆಸರು ಅಲ್ಲ.

ತಾಮ್ರದಿಂದ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು.

'ಮಾಡುವರು' ಕ್ರಿಯಾಪದವು. 'ತಾಮ್ರದಿಂದ' ಇದರಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರ ಶಬ್ದವು ಒಂದು ತರದ ಧಾತುವಿನ ಹೆಸರು. ಕೊಡಗಳನ್ನು ಈ ಪದವಲ್ಲಿ ಕೊಡ ಶಬ್ದವು ನೀರನ್ನು ತರುವ ಒಂದು ತರದ ಪಾತ್ರೆಯ ಹೆಸರು.

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕುದುರೆ, ಕಡಲೆ, ಭೀಮ, ಕಡುಬು, ತಾಮ್ರ, ಕೊಡ ಇವು ಹೆಸರುಗಳು.

ಮಲ್ಲ, ಕಲ್ಲ, ತಿಮ್ಮ, ಗಂಗಿ, ಸೀತೆ ಮೊದಲಾದವು ಮನುಷ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳು; ಎತ್ತು, ಎಮ್ಮೆ, ಆಕಳು, ಹೆಲಿ, ಇಲಿ, ಕಾಗೆ ಮೊದಲಾದವು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು; ಹುಣಿಸೆ, ಜಾಲಿ, ಆಲ, ಮಾವು, ಬೇವು ಮೊದಲಾದವು ಗಿಡಗಳ ಹೆಸರುಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಲೆಯಾಳ, ಬಂಗಾಲ ಮೊದಲಾದವು ದೇಶಗಳ ಹೆಸರುಗಳು.

ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಹೆಸರುಗಳು ಬಹಳ ಇರುವವು. ಇವು ನಾಮ ಎಂದೆನಿಸುವವು. ನಾಮ ಎಂದರೆ ಹೆಸರು.

ನಾಮಪದ.

ನಾಯಿ ಎಂಬದು ನಾಮವು; ಇದರಿಂದ ನಾಯಿಯು ನಾಯಿಯನ್ನು ನಾಯಿಗೆ, ನಾಯಿಯಲ್ಲಿ, ನಾಯಿಗಳಿಂದ ಮುಂತಾದವು ಆಗಿವೆ.

ಭೀಮ ಎಂಬದು ನಾಮವು. ಇದರಿಂದ ಭೀಮನು, ಭೀಮನಿಂದ, ಭೀಮನ, ಭೀಮನಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದವು ಆಗಿವೆ.

ಪುಸ್ತಕ ಎಂಬದು ನಾಮವು. ಇದರಿಂದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು, ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದವು ಆಗಿವೆ.

ಕೊಡ ಎಂಬದು ನಾಮವು. ಇದರಿಂದ ಕೊಡವು, ಕೊಡಗಳು, ಕೊಡವನ್ನು, ಕೊಡದಿಂದ, ಕೊಡದ ಮುಂತಾದವು ಆಗಿವೆ.

ನಾಯಿ, ಭೀಮ, ಪುಸ್ತಕ, ಕೊಡ ಇವು ನಾಮಗಳು; ನಾಯಿಯು, ಭೀಮನನ್ನು, ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ, ಕೊಡಗಳು ಮುಂತಾದವು ನಾಮಪದಗಳು.

ನಾಮಗಳ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳು ಸೇರುವದರಿಂದ ನಾಮಪದಗಳಾಗುವವು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

(೧) ಅ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಊರ ಹೆಸರನ್ನು (ನಾಮವನ್ನು) ಹೇಳಿರಿ.

೨. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ನದಿಯ, ಗುಡ್ಡದ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

೩. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಗಿಡದ, ಬಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

(ಪ್ರಾಣಿ, ಮನುಷ್ಯ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಹಿಂಜಿರು, ಬಟ್ಟೆ, ಬಳಗ, ಸಸ್ಯ, ಮನೆ ಯೊಳಗಿನ ಸಾಮಾನು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.)

(ಬ) ನಾಮವೆಂದರೇನು? ನಾಮ ನಾಮಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಏನು?

(ಕ) ನಿಮ್ಮ ವಾಚನವು ಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿರಿ; ಅವುಗಳ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

(ಡ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ; ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಅರಳೆಮರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಿಳಿಯು ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಒಂದು ಗಿಡಗವು ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅದು ಗಿಳಿಗೆ ಗೆಳೆಯಾನಿನ್ನ ಜುಂಜು ಬಹು ಬಲವಾಗಿದೆ. ಬಲಯ ಕಾಯಿ, ಹಣ್ಣು ಇವುಗಳನ್ನು ಷ್ಟೇ ಏಕೆ ತಿನ್ನವೆ? ನನ್ನಂತೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದೇ? ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿತು.

ಒಕ್ಕಲಿಗರು ನೇಗಿಲಿಗೆ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಹೊಲವನ್ನು ಹರಗು ತ್ತಾರೆ. ಬತ್ತ ಜೋಳ ನೊದಲಾದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

೮. ವಿಶೇಷಣ

೧. ಕರಿಯ ನಾಯಿಯು ಓಡುವದು.

೨. ಜಾಣ ಹುಡುಗರು ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಮಾಡುವರು.

೩. ದೊಡ್ಡ ಹೆಂಗಸು ಹಾಡಿದಳು.

೪. ಹಿರಿಯ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತಾಡಿದನು.

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ—‘ನಾಯಿಯು’ ನಾಮಪದವು. ಕರಿಯ ಎಂಬದು ನಾಯಿ ಎಂಥೆಂದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ನಾಯಿಯು ಎಂದು ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೆ ನಾಯಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕರಿಯ ನಾಯಿಯು

ವಿಶೇಷಣ

ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಾಯಿ ಎಂಥದು ಎಂದು ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತಾಗುವದು. ಕರಿಯ ಎಂಬದು ನಾಯಿ ಈ ನಾಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾಣ ಶಬ್ದವು ಹುಡುಗರು ಎಂಥವರು ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು; ಎಂದರೆ ಜಾಣ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಹುಡುಗ ಈ ನಾಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ೩ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಈ ಶಬ್ದವು ಹೆಂಗಸು ಎಂಥವಳು ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದವು ಹೆಂಗಸು ಈ ನಾಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ೪ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಶಬ್ದವು ಮನುಷ್ಯನು ಎಂಥವನು ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ಹಿರಿಯ ಶಬ್ದವು ಮನುಷ್ಯ ಎಂಬ ನಾಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು.

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ನಾಮಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂಥವು ಇರುವವು; ಎಂದರೆ ಅವು ನಾಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವು. ಕರಿಯ, ಜಾಣ, ದೊಡ್ಡ, ಹಿರಿಯ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ನಾಮಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವವು; ಎಂದರೆ ಎಂಥವನು, ಎಂಥವಳು, ಎಂಥವರು, ಎಂಥದು, ಎಂಥವು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುವವು.

ಕರಿಯ ನಾಯಿ

ಜಾಣ ನಾಯಿ

ದೊಡ್ಡ ನಾಯಿ

ಹಿರಿಯ ನಾಯಿ

ಇಲ್ಲಿ ಕರಿಯ, ಜಾಣ, ದೊಡ್ಡ, ಹಿರಿಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ನಾಯಿ ಎಂಥದು ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸುವವು. ಎಂದರೆ ನಾಯಿ ಈ ನಾಮಪದದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವವು. ಕರಿಯ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

೯. ವಿಶೇಷಣ (ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು) ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ್ಯ

೧. ಒಂದು ನಾಯಿ ಓಡುವದು

೨. ಎರಡು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತವೆ.

೩. ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಮಲಗಿದರು.

೪. ಮಲ್ಲಿನು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು.

ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಈ ಶಬ್ದವು ನಾಯಿ ಎಷ್ಟು ಎಂಬ ದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಈ ಶಬ್ದವು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು. ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು, ನೂರು ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವವು.

ಒಂದು, ಎರಡು, ಇಬ್ಬರು, ನೂರು, ಸಾವಿರ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ನಾಮಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವು ಎಷ್ಟು ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವವು. ಇವುಗಳಿಗೂ ವಿಶೇಷಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ನಾಮಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವು ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒಂದು ಎರಡು ನೂರು ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ವಿಶೇಷಣಗಳು.

೧. ಕರಿಯ, ಜಾಣ, ದೊಡ್ಡ, ಸಣ್ಣ, ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಎಂಥ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಿಶೇಷಣಗಳು.

೨. ಒಂದು, ಎರಡು, ಇಬ್ಬರು, ಮೂವರು, ನೂರು, ಸಾವಿರ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಿಶೇಷಣಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಣಗಳ ಯಾವವು? ಅವು ನಾಮಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ಹೇಳುವವು.

ದಶರಥನಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ* ರಾಮನನ್ನು ದಶರಥನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೈಕೇಯಿ ದಶರಥನ

ಎಂಥ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಿಶೇಷಣಗಳ ಮುಂದೆ ಆದ ಎಂಬುದನ್ನು ಡುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು.

ವಿಶೇಷ್ಯ

ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ. ಆಕೆಗೆ ಅಧೀನನಾದ ದಶರಥನು ರಾಮನನ್ನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿದನು. ರಾಮನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ನೂರಾರು ಜನ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದನು. ದುಷ್ಟನಾದ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದಿದ್ದನು. ಶೂರನಾದ ರಾಮನು ಆ ಕಳ್ಳ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು.

(೨) ಒಳ್ಳೆಯ, ಚೆನ್ನ, ಕುಂಟೆ ಚೆಲುವ, ಕುರುಡ, ಶೂರ, ಚಿತುರ, ಹುಳಿ, ಸಿಹಿ, ಹೆಡ್ಡ, ಅಂಜುಬುರುಕ, ಮುದುಕ ಈ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ನಾಮದ ಹಿಂದೆ ಇಟ್ಟು ತೋರಿಸಿರಿ.

(೩) ನಾಲ್ಕು, ನಾಲ್ವರು, ಐದು, ಐವರು, ಸಾವಿರ ಲಕ್ಷ ಈ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ನಾಮದ ಹಿಂದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತೋರಿಸಿರಿ.

(೪) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನಾಮಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಂಥ ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮೂರು ಮೂರು ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಇಡಿರಿ.

....ಹಕ್ಕಿ, ...ಸಾಲಿ,....ಹಾವುಗಳು,....ಹಣ್ಣು,.... ಗಿಡ,.... ಕಾಗೆ,.... ಕಿಂಗಿ,....ಹೂವುಗಳು,....ಹುಡುಗಿಯರು.

ವಿಶೇಷ್ಯ

೧. ಶೂರನಾದ ಶಿವಾಜಿಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

೨. ಮಂಗಳೂರು ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಏರುವವು.

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೂರನಾದ ಈ ವಿಶೇಷಣವು ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಈ ವಿಶೇಷಣವು ಮರಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು.

ವಿಶೇಷಣವು ಯಾವುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದೋ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ವೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿಯು, ಮರಗಳನ್ನು ಇವು ವಿಶೇಷ್ಯಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ

(೧) ಬಿಳಿಯ ಆಕಳು; ಪುಟ್ಟ ಕೂಸು; ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು; ಮುರಕ ಮನೆ; ಕುರುಡ ನೋಣವು; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ್ಯಗಳು ಯಾವವು?

(೨) ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ನಾಮಪದಗಳೂ, ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಇವೆ. ಒಂದೊಂದು ನಾಮಪದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಕಣ್ಣುಗಳು; ಕಾಗೆ, ಕುದುರೆ ರೂಪಾಯಿಗಳು, ಹುಡುಗರು, ಹುಡುಗಿ, ಸೋಮಾರಿ, ಜಾಣ, ಎರಡು, ಚಪಲವಾದ, ಸಾವಿರ, ಕರಿಯ.

ವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಯಾವುದನ್ನು ಇಡುವಿರಿ? ಬಳಿಕ ಯಾವುದನ್ನು ಇಡುವಿರಿ?

ಬಹುಶಃ ವಿಶೇಷಣಗಳು ವಿಶೇಷ್ಯಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರುವವು.

೧೦. ಸರ್ವನಾಮ

ಸಿದ್ಧನು ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧನು
ಆತನು ಒಳ್ಳೆಯವನು. ಎಂಬ ನಾಮಪದವು ಬಂದಿದೆ.
ಅವನು (ಒಳ್ಳೆಯವನು) ತರುವಾಯ ಸಿದ್ಧನು ಎಂಬ
ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆತನು ಇಲ್ಲವೆ ಅವನು ಬಂದಿದೆ. ಆತನು ಇಲ್ಲವೆ
ಅವನು ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನು.

ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಆತನು
ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತನು ಯಾವ ನಾಮ
ಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ? ಇಲ್ಲಿ ಆತನು ಎಂದರೆ ಯಾರು?

ಸಾವಿತ್ರಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಕೆ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ
ಹೋಗುವಳು. (ಅವಳು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಳು). ಇಲ್ಲಿ
ಮೊದಲು ಸಾವಿತ್ರಿ, ಎಂಬ ನಾಮಪದವು ಬಂದಿದೆ. ಬಳಿಕ ಸಾವಿತ್ರಿ ಎಂಬ
ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಅವಳು ಎಂಬುದು ಬಂದಿದೆ; ಆಕೆ
ಇಲ್ಲವೆ ಅವಳು ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿ.

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು, ಆಕೆ, ಇವು ಯಾವ ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ ?

ಸೀತೆ ಜನಕರಾಜನ ಮಗಳು. ಅವಳು ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿ.

ಬೀರನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಹೊಂದಿ ತಾಯಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಆಕೆ ಬೀರನನ್ನು ಹರಸಿದಳು.

ಆಕಳು ಸಭ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯು; ಅದು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇಯುವದು.

ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಆಕಳು ಈ ನಾಮಪದವು ಬಂದಿದೆ.

ಬಳಿಕ ಆಕಳು ಈ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದು ಎಂಬದು ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಕಳು.

ದೀಪವು ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಅನು ಎಷ್ಟೆಯಿಂದ ಉರಿಯುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಅದು ಎಂದರೆ ಯಾವದು ? ಅದು ಎಂಬದು ಯಾವ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ?

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಮೊದಲು ಅರಸನು; ಬಳಿಕ ಈತನು (ಇವನು) ಋಷಿಯಾದನು. ಇಲ್ಲಿ ಈತನು ಎಂದರೆ ಯಾರು ? 'ಈತನು' ಯಾವ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ? ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವಳು; ಈಕೆ (ಇವಳು) ಈ ಊರ ಗೌಡರ ಮಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಈಕೆ ಎಂದರೆ ಯಾರು ? ಈಕೆ (ಇವಳು) ಯಾವ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ?

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವು; ಇದು ಧಾರವಾಡದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಇದು ಎಂದರೆ ಯಾವದು ? 'ಇದು' ಯಾವ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ?

ಅವನು, ಆತನು, ಅವಳು, ಆಕೆ, ಅವರು, ಅದು, ಅವು ಈ ಶಬ್ದಗಳು ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬರುವವು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಇವನು, ಈತನು, ಇವಳು, ಈಕೆ ಇವರು, ಇದು, ಇವು ಈ ಶಬ್ದಗಳೂ ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬರುವವು; ಇವು ಸರ್ವನಾಮಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ನಾಮವದವು ಹುಟ್ಟು ನಾಳೆ ಬಂದಿರುವದರಿಂದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಚೆಂದ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವನಾಮಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

ಒಂದು ಬಕಪಕ್ಷಿಯು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಕಪಕ್ಷಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಪೊಚೆಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಆಳವಿನೊಳಗೆ ಬಂದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಬಕಪಕ್ಷಿಯು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ನರಿಯು ಬಂದಿತು.

ಕೃಷ್ಣನು ಬಹಳ ತೂರನಾಗಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಸಣ್ಣವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಹಲವು ಜನ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದನು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಶಾಂಡಿಲಿಯು ಒಬ್ಬ ಋಷಿಯ ಹೆಂಡತಿ. ಶಾಂಡಿಲಿಯು ವತಿಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಹಸರಾಗಿದ್ದಳು. ಶಾಂಡಿಲಿಗೆ ಗುಡನೇ ದೇವರೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇತ್ತು.

೨. ಅವನು, ಈಕೆ, ಅದು, ಅವಳು, ಇವರು ಈ ಸರ್ವನಾಮಗಳು ಬರುವಂತೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

೧೧. ಸರ್ವನಾಮ (೨)

(೧) ಶಾಂಡಿಲಿ—ನುಗಳೇ, ನಾನು ಯಾವ ದೇವರಿಗೂ ನಡೆಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. (೨) ನಾನು ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಮೀರಲಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದವಳು ಶಾಂಡಿಲಿ. ಶಾಂಡಿಲಿ ಈ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಂಬುದು ಬಂದಿದೆ.

ಆಗ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ನಾವು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿ ಬರು. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಂದರೆ ಯಾರು? ಮಾತಾಡಿದವರು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು; ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಈ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಂಬುದು ಬಂದಿದೆ.

ಮಾತಾಡುವವರು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಾವು ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು.

ಸೀತೆ---ಅಣ್ಣ, ನೀನು ನೂಕಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ತುಳಿದೆನು; ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತವಳನ್ನು ಹೀಗೆ ನೂಕಬೇಕೇ ?

ಇಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಂದರೆ ಯಾರು ? ಸೀತೆ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಿರುವಳು. ಅಣ್ಣನು ಈ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀನು ಒಂದಿದೆ.

ಗುರು — ಬಾಲಕರೇ, ನೀವು ಇನ್ನು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲಾರಂಭಿಸುತ್ತೀರಿ.

ಇಲ್ಲಿ ನೀವು ಎಂದರೆ ಬಾಲಕರು; ಬಾಲಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಗುರು ಮಾತಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವರೋ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀನು ನೀವು, ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ನಾನು, ನಾವು, ನೀನು, ನೀವು, ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಸರ್ವನಾಮಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ

(೧) ನಾನು, ನೀನು, ನಾವು, ನೀವು ಈ ಸರ್ವನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ.

(೨) ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತೆರವಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಸರ್ವನಾಮವನ್ನು ಸೇರಿಸಿರಿ:—

ತಂಗಿ — ಅಣ್ಣಾ....ಹೀಗೆ ನೂಕಬೇಕೇ ?....ಕಾಲಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಯು ಒಡೆಯಿತು.

ಅಣ್ಣ —...ನೂಕಿದರೇನಾಯಿತು?...ಕನ್ನಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಡಬೇಕೇ?

ತಂಗಿ —....ಕನ್ನಡಿಯನ್ನೇಕೆ ಒಡೆದಿರೆಂದು ಅವನು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡುವಳು.

ಅಣ್ಣ —ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಒಡೆದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರಾಯಿತು.

೧೨. ಸರ್ವನಾಮ (೩)

೧. ಮರವನ್ನು ಯಾವನು ಕಡಿದನು ?

೨. ಮರವನ್ನು ಯಾರು ಕಡಿದರು ?

ಮರವನ್ನು ಕಲ್ಲನು ಕಡಿದನೋ ಭೀಮನು ಕಡಿದನೋ ಮೊದಲಾಗಿ ಕೇಳುವದಿದ್ದರೆ ಯಾವನು ಕಡಿದನು, ಇಲ್ಲವೆ ಯಾರು ಕಡಿದರು ಎಂದು ಕೇಳುವೆವು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಯಾರು ಎಂದರೆ, ಕಲ್ಲ, ಭೀಮ ಮುಂತಾದವರು. ಈ ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾವನು, ಯಾರು, ಇವು ಬಂದಿವೆ.

೧. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವಳು ಓದುವಳು ? ೨. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರು ಓದುವರು ?

ಗಂಗೆ ಓದುವಳೋ ಮಲ್ಲಕ್ಕನು ಓದುವಳೋ ಮೊದಲಾಗಿ ಕೇಳುವದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಯಾವಳು ಓದುವಳು, ಇಲ್ಲವೆ ಯಾರು ಓದುವರು ಎಂದು ಕೇಳುವೆವು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವಳು, ಯಾರು, ಎಂದರೆ ಗಂಗೆ, ಮಲ್ಲಕ್ಕ ಮುಂತಾದವರು; ಈ ನಾಮಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾವಳು, ಯಾರು ಇವು ಬಂದಿವೆ.

೧. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಮಲಗಿದೆ ? ೨. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವವು ಮಲಗಿವೆ ?

ಆಕಳು ಮಲಗಿದೆಯೋ ಎಮ್ಮೆ ಮಲಗಿದೆಯೋ ಮೊದಲಾಗಿ ಕೇಳುವದಿದ್ದರೆ ಯಾವದು ಮಲಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳುವೆವು. ಆಕಳುಗಳು ಮಲಗಿವೆಯೋ ಮೊದಲಾಗಿ ಕೇಳುವದಿದ್ದರೆ ಯಾವವು ಮಲಗಿವೆ ಎಂದು ಕೇಳುವೆವು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವದು, ಯಾವವು ಎಂದರೆ ಆಕಳು, ಆಕಳುಗಳು, ಎಮ್ಮೆ, ಎಮ್ಮೆಗಳು ಮುಂತಾದವು. ಈ ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾವದು, ಯಾವವು ಎಂಬಿವು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ.

ಯಾವನು, ಯಾವಳು, ಯಾರು, ಯಾವದು, ಯಾವವು ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಸರ್ವನಾಮಗಳು.

೧. ಭೀಮನು ತಾನು ಬರುವನೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

೨. ಹುಡುಗಿಯರು ತಾವು ಹಾಡುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಎಂದರೆ ಭೀಮನು; ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

ತಾವು ಎಂದರೆ ಹುಡುಗಿಯರು. ಈ ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಾನು ತಾವು ಬಂದಿವೆ. ತಾನು, ತಾವು ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಸರ್ವನಾಮಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸರ್ವನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ:—
ಯಾವಳು ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಳು? ಯಾರು ಗಂಧವನ್ನು ತೇಯುವರು?
ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಯಾವನು ಮಾಡುವನು? ರಾಮಯ್ಯನು ತಾನು ಮಾಡುವೆ
ನೆಂದನು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾರು ಕೇಳಿದರು? ರಾಯರು ತಾವೇ ಕೇಳಿದರು.
ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯಾವದು ಬೇಕು, ಯಾವದು ಬೇಡೆಂಬದನ್ನು ಯಾರು
ಹೇಳುವರು? ತಾವು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

(೨) ಯಾವಳು, ತಾವು, ಯಾವವು, ಯಾರು ಈ ಸರ್ವನಾಮ
ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

ಮೇಲಿನ ಸರ್ವನಾಮಗಳ ಪಾಠಗಳಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಶಬ್ದಗಳು
ಸರ್ವನಾಮಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆವು :—

ಅವನು, ಆತನು, ಅವಳು, ಆಕೆ, ಅವರು, ಅದು, ಅವು,
ಇವನು, ಈತನು, ಇವಳು, ಈಕೆ, ಇವರು, ಇದು, ಇವು. ನಾನು
ನಾವು, ನೀನು, ನೀವು, ಯಾವನು, ಯಾವಳು, ಯಾರು ಯಾವದು,
ಯಾವವು, ತಾನು, ತಾವು.

೧೩. ಅವ್ಯಯ

೧. ಬಳಿಕ ಧರ್ಮರಾಜನು ಬಂದನು.

೨. ಬಳಿಕ ದ್ರೌಪದಿ ಬಂದಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಿಕ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಬಂದಿದೆ.

೧. ಮತ್ತೆ ರಾಮನು ಬಂದನು . ೨. ಮತ್ತೆ ಸೀತೆಯು ಬಂದಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಬಂದಿದೆ.

೧. ಸಂಗನು ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದನು. ೨. ಗಂಗೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊಪ್ಪನೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಬಂದಿದೆ.

ಬಳಿಕ, ಮತ್ತೆ, ದೊಪ್ಪನೆ ಇವು ನಾಮಗಳಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ, ಇವು ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲ; ಸರ್ವನಾಮಗಳಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ, ಇವು ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷಣಗಳಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ, ಎಂಥ ಇಲ್ಲವೆ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಇವು ವರ್ಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ, ಇವು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ, ಮತ್ತೆ, ದೊಪ್ಪನೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ನಾಮ, ಸರ್ವನಾಮ, ವಿಶೇಷಣ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಈ ತರದ ಶಬ್ದಗಳು ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಸಂಗನು, ಸಂಗನನ್ನು, ಸಂಗಿಂದ ಮೊದಲಾದವು ಸಂಗ ಎಂಬ ನಾಮದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳು. ಅವನು, ಅವನನ್ನು ಅವನಿಗೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದವು ಅವ ಎಂಬ ಸರ್ವನಾಮದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳು. ಜಾಣನು, ಜಾಣನನ್ನು, ಜಾಣರಿಗೆ ಮುಂತಾದವು ಜಾಣ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳು. ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ, ತಿಂದಳು ಮುಂತಾದವು ತಿನ್ನು ಇದರಿದುಂಟಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ರಿಯಾಪದ ರೂಪಗಳು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ನಾಮಗಳೂ, ಸರ್ವನಾಮಗಳೂ, ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವವು. ಬಳಿಕ, ಮತ್ತೆ, ದೊಪ್ಪನೆ ಮುಂತಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ.

ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮ, ಸರ್ವನಾಮ, ವಿಶೇಷಣ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಬರುವವು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳು ಆಗುವದಿಲ್ಲ; ಅವು ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ

೧. ಕೆಳಗಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ:—

ಒಂದು ಕಾಗೆ ಒಂದು ಆಡಿನ ಸಂಗಡ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾ ತಟ್ಟನೆ ಅದರ ಬೆನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿತು; ಮತ್ತು ತನ್ನ ಚುಚುವಿನಿಂದ ಕಟಕಟ ಕುಕ್ಕತೊಡಗಿತು. ಆಗ ಆಡು ಕಾಗೆಗೆ ಇಂತು ನುಡಿಯಿತು:—ಎಲೈ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಕುಕ್ಕಬೇಕೇ? ಇನ್ನು ಬಿಡು; ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಮೈ ಭಗಭಗ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ! ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಗೆ-ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಡದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

೨. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿರಿ:—

ರಾಮನು....ಭೀಮನು ಹೋದರು. ನಿನ್ನ....ಯಾರು ಬರಬೇಕು?
....ಇವರು ಎಷ್ಟು ಮೂರ್ಖರು! ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ....ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.

೧೪. ನಾಮಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಲಿಂಗಗಳು

೧. ಮಲ್ಲನು ಹಾಡುವನು.

೨. ಗೆಳೆಯನು ಬಂದನು.

ಇಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲ, ಗೆಳೆಯ ಎಂಬವು ಗಂಡಸರ ಹೆಸರುಗಳು. ಗಂಡಸರ ಹೆಸರುಗಳು ಪುಲ್ಲಿಂಗದವು. ಆದದರಿಂದ ಮಲ್ಲ, ಗೆಳೆಯ, ಹುಡುಗ ಮೊದಲಾದ ನಾಮಗಳು ಪುಲ್ಲಿಂಗದವು.

ಹಾಡುವನು, ಬಂದನು ಎಂಬವು ಗಂಡಸರನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು. ಗಂಡಸರನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಪುಲ್ಲಿಂಗದವು. ಆದದರಿಂದ ಹಾಡುವನು ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳೂ ಪುಲ್ಲಿಂಗದವು.

೧. ಕಮಲೆ ಹಾಡುವಳು.

೨. ಗೆಳತಿ ಬಂದಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಕಮಲೆ, ಗೆಳತಿ, ಎಂಬವು ಹೆಂಗಸರ ಹೆಸರುಗಳು. ಹೆಂಗಸರ ಹೆಸರುಗಳು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದವು. ಆದದರಿಂದ ಕಮಲೆ, ಗೆಳತಿ, ಹುಡುಗಿ

ಮುಂತಾದ ನಾನುಗಳು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದವು. ಹಾಡುವಳು, ಬಂದಳು ಇವು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು. ಆದದರಿಂದ ಹಾಡುವಳು, ಬಂದಳು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದವು.

೧. ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿತು. ೨. ಚಿನ್ನವು ಹೊಳೆಯುವದು

ಇಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿ, ಚಿನ್ನ ಎಂಬವು ಗಂಡಸರೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಅಲ್ಲದವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು. ಗಂಡಸರೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಅಲ್ಲದವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗದವು. ಆದದರಿಂದ ಹಕ್ಕಿ, ಚಿನ್ನ, ಹೂವು, ಮೊದಲಾದ ನಾನುಗಳು ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗದವು. ಹಾರಿತು, ಹೊಳೆಯುವದು ಇವು ಗಂಡ ಸರೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಅಲ್ಲದವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವವು. ಆದದರಿಂದ ಹಾರಿತು ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳೂ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗದವು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ನಾನುಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಲಿಂಗ ಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ:—

ಅರಸನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವನು. ಗಂಗೆಯು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾರುವಳು. ಆಡು ಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವದು. ಪಾರ್ವತಿ ಶಿವನ ಹೆಂಡತಿಯು. ನಾನು ಜಾಣೆ. ಅವಳು ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯು.

೧೫. ನಾನುಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ವಚನಗಳು.

೧. ಗೆಳೆಯನು ಬಂದನು ಗೆಳೆಯರು ಬಂದರು.

೨. ಹುಡುಗಿಯು ಆಡುತ್ತಾಳೆ. ಹುಡುಗಿಯರು ಆಡುತ್ತಾರೆ.

೩. ಮರವು ಬೆಳೆಯುವದು. ಮರಗಳು ಬೆಳೆಯುವವು.

ಗೆಳೆಯನು ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬನು, ಗೆಳೆಯರು ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ; ಹುಡುಗಿ ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬಳು, ಹುಡುಗಿಯರು ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ; ಮರವು ಎಂದರೆ ಒಂದು, ಮರಗಳು ಎಂದರೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ;

ಹೆಡುಗನು, ಹೆಡುಗಿ, ಮರವು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಒಂದು ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ತೋರುವದು. ಹೆಡುಗರು, ಹೆಡುಗಿಯರು, ಮರಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ತೋರುವದು. ಒಂದು ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಏಕ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಬಹು ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಒಂದು ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳು ಏಕವಚನದವು; ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳು ಬಹುವಚನದವು. (ಏಕವಚನ = ಒಂದು ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ)

ಹೆಡುಗನು, ಹೆಡುಗಿಯು, ಮರವು ನೊದಲಾದ ಪದಗಳು ಏಕವಚನದವು; ಹೆಡುಗರು, ಹೆಡುಗಿಯರು, ಮರಗಳು ನೊದಲಾದ ಪದಗಳು ಬಹುವಚನದವು.

ಬಂದನು ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬನು; ಬಂದರು ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜನರು. ಬಂದನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಒಂದು ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ತೋರುವದು. ಬಂದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ತೋರುವದು. ಆದದರಿಂದ ಬಂದರು, ಆಡುತ್ತಾಳೆ, ಬೆಳೆಯುವದು ನೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಏಕವಚನದವು. ಬಂದರು, ಆಡುತ್ತಾರೆ, ಬೆಳೆಯುವವು ನೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಬಹುವಚನದವು.

ಅಭ್ಯಾಸ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕವಚನದ ಪದಗಳು ಯಾವವು? ಬಹುವಚನದ ಪದಗಳು ಯಾವವು ?

ಮರವು ದಾರಿಕಾರರಿಗೆ ನೆಲನನ್ನು ಕೊಡುವದು; ಆಡು-ಕುರಿಗಳು ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಅದರ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಸೂರ್ಯನು ನಮಗೆ ಬೆಳಕನ್ನೂ ಕೊಡುವನು. ಆಕೆ ಜಾಣ್.

೨. ಕೆಳಗೆ ಏಕವಚನದ ಪದಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಹುವಚನದ ಪದಗಳನ್ನೂ ಬಹುವ. ದ ಪದಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಏ. ವ. ದ ಪದಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿರಿ :—

ಹೆಗಸು ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಹುಡುಗರು ಪಲಗಿದರು. ತಿಷ್ಯನಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬಲ್ಲವರೇ ಅರಸರು. ಗೆಳೆ ತಿಯು ಊರಿಗೆ ಹೋದಳು. ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದು.

೧೬. ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಕಾಲಗಳು

೧. ಭೀಮನು ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಾನೆ. | ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

೨. ಸೀತೆಯು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಾಳೆ. | ಕಡಿಯುತ್ತಾನೆ ಈ

ಕ್ರಿಯಾಪದದಿಂದ ಕಡಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆ ಈಗ ನಡೆದಿದೆ; ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಾಳೆ ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದದಿಂದ ಓದುವ ಕ್ರಿಯೆ ಈಗ ನಡೆದಿದೆ; ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ವರ್ತಮಾನ ಎಂದರೆ ಈಗ ನಡೆಯುವ ಎಂಬ ಅರ್ಥವು. ಕಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ಓದುತ್ತಾಳೆ ಈ ತರದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ವರ್ತಮಾನಕಾಲದವು.

೧. ಭೀಮನು ಮರವನ್ನು ಕಡಿದನು.

| ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

೨. ಸೀತೆಯು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದಳು.

| ಕಡಿದನು ಈ ಕ್ರಿಯಾ

ಪದದಿಂದ ಕಡಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆ ಈ ಮೊದಲೇ ನಡೆಯಿತು; ಕಡಿಯುವದು ಈಗ ಮುಗಿದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದಿದಳು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದದಿಂದ ಓದುವ ಕ್ರಿಯೆ ಈ ಮೊದಲೇ ನಡೆಯಿತು; ಓದುವದು ಈಗ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದು ಹೋದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭೂತಕಾಲ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಕಡಿದನು, ಓದಿದಳು ಈ ತರದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಭೂತಕಾಲದವು.

೧. ಭೀಮನು ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿಯುವನು.

| ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

೨. ಸೀತೆಯು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುವಳು.

| ಕಡಿಯುವನು ಈ

ಕ್ರಿಯಾಪದದಿಂದ ಕಡಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದುವಳು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದದಿಂದ ಓದುವ

ಕ್ರಿಯೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಮುಂದೆ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಕಡಿಯುವನು, ಓದುವನು, ಓದುವಳು ಈ ತರದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದವು.

ವರ್ತಮಾನಕಾಲ. ಭೂತಕಾಲ, ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ಇವು ಮೂರು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಕಾಲಗಳು

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

(೨) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳಿ:—

ವಂಗಳಗಳು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ನಾಳೆ ಮಳೆ ಆಗುವದು. ನೀಲ ಕೃನು ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಹುಡುಗರು ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಮಾಡಿದರು, ಸಾಲೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಂಜಿಗೆ ಮುಗಿಯುವದು. ಹುಡುಗಿ ನಕ್ಕಳು.

(ಬ) ಕೆಳಗೆ ತೆರವಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಭೂತಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರಿ.
೧. ರಾಮನು ಲೆಕ್ಕವನ್ನು.... ೨. ಕಲ್ಲನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು.... ೩. ಕುದುರೆಯು ನಿನ್ನೆ..... ೪. ಸಾವಿತ್ರಿಯು..... ೫. ಭೀಮನು ಸಾಲೆಗೆ.....

(ಕ) ಕೆಳಗೆ ತೆರವಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರಿ. ೧. ಮಡಿದರೆ ಸುಖವು.... ೨. ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ.... ೩. ಸಾವಿತ್ರಿ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ.... ೪. ಮಳೆಯಾದರೆ ಬೆಳೆ.... ೫. ಕೆರೆಗಳು....

(ಡ) ಕೆಳಗೆ ತೆರವಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಕ್ರಿ.ಪ. ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರಿ. ೧. ಸೂರ್ಯನು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ..... ೨. ಹೊಳೆಗಳು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ..... ೩. ಕಮಲೆ..... ೪. ಕೂಸುಗಳು ಹಗಲು..... (ಮಲಗು)

(ಈ) ವರ್ತಮಾನಕಾಲವೆಂದರೇನು ? ಅದರ ಮುಂದಿನ ಕಾಲವಾವದು ? ಹಿಂದಿನ ಕಾಲವು ಯಾವದು ?

(ಫ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ತಿದ್ದಿರಿ:—
ಸಾಹೇಬರು ನಾಳೆ ಸಾಲೆಗೆ ಬಂದರು. ನಾನು ಹೊದ ವರ್ಷ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತರೆ ಸುಖವು ಆಯಿತು. ನಾಳೆಯ ದಿವಸವೇ ಇದನ್ನು ಕಲಿತೆನು. ನಾಳೆ ಮಳೆಯಾದರೆ ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ನು ಡಿ ಗ ನ್ನ ಡಿ

(೧ನೆಯ ಭಾಗ)

೨ನೆಯ ಖಂಡ

೧. ವಾಕ್ಯ (ಆಖ್ಯೇಯ, ಆಖ್ಯಾತ)

೧. ರಾಮನು ಓಡುತ್ತಾನೆ. ೨. ನವಿಲುಗಳು ಕುಣಿಯುವವು!

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಈ ಪದದಿಂದ ರಾಮನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು; ಮತ್ತು ಓಡುತ್ತಾನೆ ಈ ಪದದಿಂದ ಅವನು ಓಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ; ಮತ್ತು ಅವು ಕುಣಿಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವವು ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಹೇಳಿದೆ.

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಒಂದು ವಿಚಾರವು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆಯೋ ಅದು ಒಂದು ಭಾಗ; ಯಾವ ವಿಚಾರವು ಹೇಳಿದೆಯೋ ಅದು ಒಂದು ಭಾಗ, ಹೀಗೆ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿರುವವು. ಯಾವುದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಆಖ್ಯೇಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಯಾವ ವಿಚಾರವು ಹೇಳಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಆಖ್ಯಾತ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಮೇಲಿನ ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಖ್ಯೇಯವು ಯಾವದು? ಆಖ್ಯಾತವು ಯಾವದು?

ಅಭ್ಯಾಸ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ? ಯಾವ ವಿಚಾರವು ಹೇಳಿದೆ?

೧. ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ೨. ಹುಡುಗಿ ನಾಚುವಳು ೩. ಹುಡುಗರು ಓಡುತ್ತಾರೆ. ೪. ಕೂಸು ಎದ್ದಿತು. ೫. ಕಾಜು ಒಡೆಯಿತು.

೨. ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಖ್ಯೇಯವು ಯಾವದು? ಆಖ್ಯಾತವು ಯಾವದು?

ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ

೧. ವಾಕ್ಯ (ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ, ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ)

ಅರಸನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಸನು ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಯನ್ನು, ಸಲಹುತ್ತಾನೆ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಯು ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಕಲಿತೀರಿ. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಎಂಬುದು ಯಾರನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ಅದು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ ಈ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಎಂಬುದೂ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದು.

ಅರಸನು—ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ—ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ. ಉತ್ತಮನಾದ ಅರಸನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮನಾದ ಎಂಬ ಪದವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದು 'ಅರಸನು' ಎಂಬ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಉತ್ತಮನಾದ ಈ ಪದವು ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದು.

ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ.

ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ

ಉತ್ತಮನಾದ ಅರಸನು

ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

ಉತ್ತಮನಾದ ಅರಸನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಂಬ ಪದವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಂದಿದೆ; ಹೇಗೆ ಸಲಹುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದ ಅದು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ ಈ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಅದು ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದು.

ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ

ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ

ಉತ್ತಮನಾದ ಅರಸನು

ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿನ್ನ ಪದಗಳು ಬರುವವು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಖ್ಯೇಯ ಆಖ್ಯಾತಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳೊಡನೆ ವಿಂಗಡಿಸಿರಿ. :—

೧. ಸಂಗನು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವನು. ೨. ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾದ ಕಲ್ಲನು ಹಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ೩. ಮಲ್ಲನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಈಸುವನು. ೪. ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ.

೩. ವಾಕ್ಯ

೧. ಹುಡುಗರು ಚೆಂಡಿನ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ.

೨. ಉತ್ತಮನಾದ ಅರಸನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೇ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಂತೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೧. ಆಟವನ್ನು ಹುಡುಗರು ಚೆಂಡಿನ ಆಡುತ್ತಾರೆ.

೨. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಸನು ಉತ್ತಮನಾದ ಸಲಹುವನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು. ಇಂತಹ ಪದಗಳ ಗುಂಪು ವಾಕ್ಯವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಬರೆದಂತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಸಾಲುಗೊಳಿಸಿದರೆ ವಾಕ್ಯವೆನಿಸುವವು.

ವಾಕ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈ ವರೆಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಗಳು:—

೧. ವಾಕ್ಯವೆಂದರೆ ನಾವು ಆಡುವ ಒಂದೊಂದು ಪೂರ್ಣವಾದ ಮಾತು.

೨. ವಾಕ್ಯವು ಹಲವು ಪದಗಳ ಗುಂಪು ಆಗಿರುವದು.

೩. ವಾಕ್ಯವೆನಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅರ್ಥವು (ವಿಚಾರವು) ಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಮಾತು ಮುಗಿದಿರಬೇಕು.

೪. ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪದಗಳು ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಸಾಲುಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ವಾಕ್ಯ :—ಒಂದು ಪೂರ್ಣವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಸಾಲುಗೊಳಿಸಿದ ಪದಗಳ ಗುಂಪು ವಾಕ್ಯವೆನಿಸುವದು.

೪. ನಾಮಗಳ ಭೇದಗಳು

೧. ರೂಢನಾಮ.

ನಾನು ಎಂದರೆ ಹೆಸರು ಎಂಬದನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಿ ಹಲವು ನಾಮಗಳನ್ನು ನೀವು ಹೇಳಬಹುದು:- ಆಕಳು, ಎತ್ತ, ಕುದುರೆ ಮುಂತಾದವು ಪಶುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು; ಎಂದರೆ ನಾಮಗಳು. ಕೊಡ, ಕೊಳಗ ಮುಂತಾದವು ಪಾತ್ರಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು; ಎಂದರೆ ನಾಮಗಳು. ಬೇವು, ಜಾಲಿ, ಹಣ್ಣಿನ ಮುಂತಾದವು ಗಿಡಗಳ ಹೆಸರುಗಳು; ಎಂದರೆ ಗಿಡಗಳ ನಾಮಗಳು.

ಆಕಳು ಎಂಬುದು ಒಂದು ತರದ ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರು; ಆಕಳು ಒಂದು ಇರುವದಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲ ಆಕಳುಗಳಿಗೂ ಆಕಳು ಎಂಬ ಹೆಸರು; ಆಕಳ ಜಾತಿಯೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಪಶುಗಳನ್ನೂ ಆಕಳು, ಆಕಳು ಎಂದು ಕರೆಯುವೆವು. ಆಕಳು ಈ ನಾಮವು ಆಕಳ ಜಾತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಕೊಡ ಎಂಬುದು ಒಂದು ತರದ ಪಾತ್ರೆಯ ಹೆಸರು. ಕೊಡವು ಒಂದೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕೊಡಗಳಿಗೂ ಕೊಡ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಕೊಡ ಈ ನಾಮವು ಕೊಡದ ಜಾತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವದು.

ಆಕಳು, ಕೊಡ, ಹಣ್ಣು, ಗಿಡ, ಕಲ್ಲು, ಪುಸ್ತಕ ಈ ಬಗೆಯ ನಾಮಗಳು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವು. ಈ ತರದ ನಾಮಗಳಿಗೆ ರೂಢನಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

[ರೂಢ=ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ.]

೨. ಅಂಕಿತನಾಮ.

ಚೆನ್ನ ಎಂಬುದು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಊರಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಕಾವೇರಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಹೊಳೆಗೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು.

ಚೆನ್ನ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಕಾವೇರಿ ಈ ತರದ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಅಂಕಿತ ನಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು. [ಅಂಕಿತ=ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟ.]

[ರೂಢನಾಮ, ಅಂಕಿತನಾಮಗಳ ತುಲನೆ.]

ಮನುಷ್ಯ—ರೂಢನಾಮ; ಒಬ್ಬನ ಹೆಸರಾದ ಚೆನ್ನ—ಅಂಕಿತನಾಮ.
 ಊರು—ರೂಢನಾಮ; ಒಂದರ ಹೆಸರಾದ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ—ಅಂಕಿತನಾಮ.
 ಹೊಳೆ—ರೂಢನಾಮ; ಒಂದರ ಹೆಸರಾದ ಕಾವೇರಿ—ಅಂಕಿತನಾಮ.
 ರೂಢನಾಮವು ಹಲವುಗಳ ಹೆಸರು. ಅಂಕಿತನಾಮವು ಒಂದೊಂದರ ಹೆಸರು.

೩. ಅನ್ವರ್ಥಕನಾಮ.

೧. ಚಿತ್ರಗಾರನು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವವನು. ಚಿತ್ರಗಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರು.
೨. ಗಾಣಿಗನು ಗಾಣದ ಗಾಣದ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವನು. ಗಾಣಿಗ ಎಂಬ ಹೆಸರು.
೧. ಮೋಸಗಾರನು ಜನರನ್ನು ಮೋಸ ಎಂಬ ಗುಣವುಳ್ಳವನಿಗೆ ವಂಚಿಸುವನು. ಮೋಸಗಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರು.
೨. ಸುಖಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖ ಎಂಬ ಗುಣವುಳ್ಳವನಿಗೆ ಸುಖ ಸುಖಬಡುವನು. ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಚಿತ್ರಗಾರ, ಗಾಣಿಗ ಮುಂತಾದವು ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಬಂದ ಹೆಸರುಗಳು. ಮೋಸಗಾರ, ಸುಖಿ ಮುಂತಾದವು ಗುಣದಿಂದ ಬಂದ ಹೆಸರುಗಳು. ಉದ್ಯೋಗ, ಗುಣ ಇವುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥಕನಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢನಾಮ, ಅಂಕಿತನಾಮ, ಅನ್ವರ್ಥಕನಾಮ ಎಂಬ ಮೂರು ಭೇದಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

(೧) ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢ, ಅಂಕಿತ, ಅನ್ವರ್ಥಕನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಕೊಂಕಣದಲ್ಲಿ ಬತ್ತವು ಬೆಳೆಯುವದು. ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಬಳೆಗಾಡಿನಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಇಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಮಾಡಿದ

ಕೊಡಲಿ ಕುಡುಗೋಲುಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಹೂಗಾರರು ಹೂವುಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮಾರುವರು. ನೆಯ್ಯಾರರು (ನೆಯ್ಯುವ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವವರು) ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೆಯ್ಯುವದ್ದು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಗಿಳಿ ಮೊದಲಾದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಿನ್ನುವವು.

(೨) ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ. ಒಂದು ರೂಢನಾಮವು ಬರುವಂತೆ; ಒಂದು ಅಂಕಿತನಾಮವೂ ಒಂದು ರೂಢನಾಮವೂ ಬರುವಂತೆ; ಎರಡು ರೂಢನಾಮಗಳೂ ಒಂದು ಅಂಕಿತನಾಮವೂ ಬರುವಂತೆ; ಒಂದು ಅನ್ವರ್ಥಕನಾಮವು ಬರುವಂತೆ.

(೪) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢನಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಂಕಿತನಾಮವನ್ನೂ, ಅಂಕಿತನಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರೂಢನಾಮವನ್ನೂ ಹಾಕಿರಿ.

ಸಾವಿತ್ರಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಹುಡುಗನು ಓದುವನು. ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿದೆ. ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನು ಇರಬಹುದು.

(೪) ರೂಢನಾಮ ಅಂಕಿತನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಏನು? ನಾಮಗಳ ಭೇದಗಳು ಯಾವವು? ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು?

೫. ವಿಶೇಷಣ ಭೇದಗಳು

ಕರಿಯು ಕಲ್ಲು; ಚತುರ ಮನುಷ್ಯನು; ಜಾಣ ಹುದುಗಿ.

ಕರಿಯು, ಚತುರ, ಜಾಣ ಎಂಬವು ವಿಶೇಷಣಗಳೆಂಬದನ್ನು ಬಲ್ಲರಿ. ಕರಿಯು ಎಂದರೆ ಕರಿಯತನವುಳ್ಳದ್ದು. ಕರಿಯತನವು ಎಂದರೆ ಕರಿಯ ಬಣ್ಣವು ಕಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಗುಣವು. ಚತುರ ಎಂದರೆ ಚತುರತನವುಳ್ಳವ. ಚತುರತನವು ಮನುಷ್ಯನ ಒಂದು ಗುಣವು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಜಾಣತನವು ಹುದುಗಿಯ ಒಂದು ಗುಣವು.

ಕರಿಯು, ಬಿಳಿಯು, ಚತುರ, ಸುಂದರ, ಚೆಲುವ, ನಿಡಿಯು, ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳು ವಸ್ತುಗಳ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗುಣವನ್ನು ಹೇಳುವವು. ಎಂದರೆ ಗುಣದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವು ಈ ತರದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಗುಣವಾಚಕ ವಿಶೇಷಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು (ಗುಣವಾಚಕ = ಗುಣವನ್ನು ಹೇಳುವ.)

ಒಂದು ಮನೆ. ಐದು ಬೆರಳುಗಳು ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು

ಒಂದು, ಐದು, ಇಬ್ಬರು ಇವು ವಿಶೇಷಣಗಳೆಂಬದನ್ನು ಬಲ್ಲರಿ. ಇವು ವಸ್ತುಗಳ ಇಲ್ಲವೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವವು; ಎಂದರೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವು. ಈ ತರದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ವಿಶೇಷಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

[ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ = ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ]

ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ; ಸಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. ಹಿರಿಯ ಮನುಷ್ಯ; ಕಿರಿಯ ಮನುಷ್ಯ. ಚಿಕ್ಕ ಕೂಸು; ಪುಟ್ಟ ಕೂಸು.

ದೊಡ್ಡ, ಸಣ್ಣ, ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಚಿಕ್ಕ, ಪುಟ್ಟ ಇವು ವಿಶೇಷಣಗಳೆಂಬದನ್ನು ಬಲ್ಲರಿ; ಇಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಣ್ಣ ಎಂಬವು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಎಂದರೆ ಗಾತ್ರದ ಅಳತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವವು. ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಇವು ಮನುಷ್ಯನ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಎಂದರೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಳತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವವು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಎಂಬವು ಕೂಸಿನ ಗಾತ್ರದ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವವು.

ದೊಡ್ಡ, ಸಣ್ಣ, ಬಹಳ, ಸ್ವಲ್ಪ, ಅಷ್ಟು, ಇಷ್ಟು ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳು ವಸ್ತುಗಳ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವವು; ಎಂದರೆ ಪರಿಮಾಣದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವು. ಈ ತರದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ ವಿಶೇಷಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

[ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ = ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವ.]

ಗುಣವಾಚಕ, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ, ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ ಎಂದು ವಿಶೇಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭೇದಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

(ಅ) ಒಂಕೆಗಳಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಯಾವ ಭೇದಕ್ಕೆ ಸೇರುವವು? ಮೂವರು ಹೆಂಗಸರು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಊರ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರಿಯ ಕಲ್ಲಿನ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂದರ ಮೂರ್ತಿ ಇರುವದು. ಇಬ್ಬರು ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಕುರುಡ

ತಿರಿಕನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ತುಂಬ ಎತ್ತಿಗೆ ಎಂಟು ವಣ ಭಾರ.

(ಆ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರಿ:—

....ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮನ್ನಿಸುಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಬರಗೊಡ ಬೇಡ. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ...ಬಣ್ಣದ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವರು. ನಿನ್ನೆ.... ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತಲ್ಲವೇ? ಅದಿಂದ....ಲಾಭಗಳಾದವು. ರಾಮಣ್ಣ ನಿಗೆ....ಗುಡು,....ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡಿ....ಮಕ್ಕಳು.

ಈಸದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರಿ:—

....ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಡ. (ಗುಣವಾಚಕ, ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ ವಿ.)
....ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇಡು. (ಗುಣವಾಚಕ, ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ)

(ಇ) ಗುಣವಾಚಕ, ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ ವಿಶೇಷಣಗಳು ನಾಮಗಳ ವಿಷಯ ವಾಗಿ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವವು ?

೭. ಸರ್ವನಾಮಗಳ ಭೇದಗಳು

ನಾನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವ

ನಾನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ವನು ಸೂರ್ಯನು.

ಸೂರ್ಯನು ಈ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಸರ್ವನಾಮವು ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಇದರ ಬಹುವಚನವು ನಾವು. ಮಾತಾಡುವವರ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಾವು ಈ ಸರ್ವನಾಮಗಳು ಬರುವವು.

ನಾನು ನಾವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮಪುರುಷದ ಸರ್ವನಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ನೀನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುವೆ.

ಇವು ಚಂದ್ರನನ್ನು

ನೀನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನು

ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಮಾ

ಮಾಡುವೆ.

ತುಗಳು. ಚಂದ್ರನು

ಈ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀನು ಬಂದಿದೆ. ನೀನು ಇದರ ಬಹುವಚನವು ನೀವು.

ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು (ಉದ್ದೇಶಿಸಿ) ಮಾತಾಡುವರೋ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀನು, ನೀವು ಈ ಸರ್ವನಾಮಗಳು ಬರುವವು. ನೀನು ನೀವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಮಪುರುಷದ ಸರ್ವನಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಚಿಕ್ಕ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಸುಗುತ್ತದೆ.

ಅದು ಬಹಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಅದು ಎಂಬದು

ಚಿಕ್ಕ (ನಕ್ಷತ್ರ) ಈ

ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ನಾನು, ನಾವು, ನೀನು, ನೀವು ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವನು, ಅವಳು, ಅದು, ಇವನು, ಇವಳು, ಇದು ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವನಾಮಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಇವುಗಳ ಬಹುವಚನಗಳು—ಅವರು, ಅವಳು, ಇವರು, ಇವಳು.

ಅವನು, ಆತನು, ಅವಳು, ಆಕೆ, ಅವರು, ಅದು, ಅವಳು, ಇವನು, ಈತನು, ಇವಳು, ಈಕೆ, ಇವರು, ಇದು, ಇವು ಎಂಬವು ಪ್ರಥಮಪುರುಷದ ಸರ್ವನಾಮಗಳು. [ನಾನು, ನಾವು, ನೀನು, ನೀವು ಇವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಸರ್ವನಾಮಗಳೂ, ನಾಮಗಳೂ, ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಪ್ರಥಮಪುರುಷದವು.

ಸರ್ವನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಪುರುಷದ ಸರ್ವನಾಮ, ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷದ ಸರ್ವನಾಮ, ಪ್ರಥಮಪುರುಷದ ಸರ್ವನಾಮ ಎಂಬ ಮೂರು ಭೇದಗಳು.

ಅವನು ರಾಮನು, ಅವಳು ಸೀತೆ, ಅದು ಅಯ್ಯೋಧ್ಯೆ.

ಇವನು ಹುಡುಗನು, ಇವಳು ಹುಡುಗಿ, ಇದು ಕೂಸು.

ಅವನು ಅವಳು ಅದು, ಇವನು ಇವಳು ಇದು ಈ ಸರ್ವನಾಮಗಳು, ತೋರಿಸುವಾಗ ಉಪಯೋಗವಾಗುವವು. ಇವನ್ನು ದರ್ಶಕ ಸರ್ವನಾಮ ಎನ್ನುವರು. (ದರ್ಶಕ = ತೋರಿಸುವ)

ಯಾವನು ಕೇಳಿದನೋ ಅವನು ಬಂದನು.

ಯಾವಳು ಹುಡುಗಿಯವಳೋ ಅವಳು ಸುಖಬಡುವಳು.

ಯಾವನು ಹಿಡಿದದೋ ಅದು ಮುಂದಾಗುವದು.

ಯಾವನು—ಅವನು, ಯಾವಳು—ಅವಳು, ಯಾವದು—ಅದು.

ಇಲ್ಲಿ ಯಾವನು, ಯಾವಳು, ಯಾವದು ಎಂಬಿವು ಅವನು, ಅವಳು, ಅದು ಇವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಹೇಳುವಾಗ ಯಾವನು ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಯಾವನು, ಯಾವಳು, ಯಾರು, ಯಾವದು ಯಾವವು ಎಂಬಿವು ಸಂಬಂಧಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು. (ಸಂಬಂಧಕ = ಸಂಬಂಧಗೊಳಿಸುವ)

ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತವನು ಯಾವನು? ಇಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಯಾವದು? ಯಾವನು ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಇವು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳೆನಿಸುವವು. (ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ = ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುವ.)

(ಯಾವನು ಮೊದಲಾದವು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸಂಬಂಧಕಗಳಾಗಿ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕಗಳಾಗಿ ಇರುವವು)

೧. ಹುಡುಗನು ಮೊದಲು ತಾನು ಬಂದನು. ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
 ೨. ಭೀಮನು ತಾನೇ ಈಗ ಓಡಿದನು. ತಾನು ಎಂದರೆ ಹುಡುಗನು;
 ೩. ಮೂರ್ಖರು ತಾವು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು
 ತಿಳಿಯುವರು. ಎಂದರೆ ಭೀಮನು;
 ೩ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಎಂದರೆ ಮೂರ್ಖರು. ತಾನು, ತಾವು
 ಎಂದರೆ ಸ್ವತಃ ಎಂಬ ಅರ್ಥವು; ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಎಂಬ ಶಬ್ದವುಂಟು.
 ತಾನು ತಾವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

- (ಅ) ಅವನು, ಈಕೆ, ಇವರು, ಯಾವನು ಈ ಸರ್ವನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.
 (ಆ) ಅವರು, ಯಾವನು, ನಾನು, ಆಕೆ, ನೀವು, ಇವಳು, ಕಲ್ಲನು, ನಾಗ ಮ್ಮನು, ಕೂರನು, ಹೊಸಬಳು ಇವು ಯಾವ ಯಾವ ಪುರುಷದವು?

- (ಇ) ಯಾವನು ಎಂಬದನ್ನು ಸಂಬಂಧಕ ಸರ್ವನಾಮದಂತೆಯೂ, ಯಾವದು ಎಂಬದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾರ್ಥಕದಂತೆಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಿ.
- (ಈ) ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ದರ್ಶಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವವು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬರುವವು? ಅವನು, ಇವಳು, ಇವರು, ಇವು, ಈಕೆ, ಅದು, ಆತನು.

೭. ಮೂಲಶಬ್ದ, ಮತ್ತು ಧಾತು

ಕಲ್ಲನು ಜಾಣನು, ಕಲ್ಲನನ್ನು ಕರೆ, ಕಲ್ಲಿನಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡು. ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲನು, ಕಲ್ಲನನ್ನು, ಕಲ್ಲಿನಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಶಬ್ದವು ಕಾಣಬರುವದು.

ಚಿನ್ನನು—ಮನೆಯಿಂದ ಬರುವನು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವನು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವನು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಈ ಶಬ್ದವು ಕಾಣಬರುವದು.

ಕಲ್ಲ, ಮನೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳು ಸೇರಲು ಕಲ್ಲನು, ಮನೆಯಿಂದ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳು ಆಗಿವೆ. [ಕಲ್ಲನು=ಕಲ್ಲ + ನು; ಮನೆಯಿಂದ=ಮನೆ + ಯಿಂದ.]

ಕಲ್ಲ, ಮನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಶಬ್ದ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ರಾಮನು ಬರುತ್ತಾನೆ, ಸೀತೆ ಬರುವಳು; ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬರಲಿ.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಬರುವಳು, ಬರಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬರು ಈ ಮೂಲವು ಕಾಣಬರುವದು.

ಸುಗನು ಬರುತ್ತಾನೆ, ಗೆಳತಿ ಓಡುವಳು, ಹುಡುಗನು ಓಡಲಿ.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಓಡುತ್ತಾನೆ, ಓಡುವಳು, ಓಡಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ 'ಓಡು' ಮೂಲವು ಕಾಣಬರುವದು.

ಬರು, ಓಡು ಈ ಮೂಲಗಳ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳು ಸೇರಲು ಬರುತ್ತಾನೆ, ಓಡುವಳು ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ.

[ಬರುತ್ತಾನೆ = ಬರು + ಉತ್ತಾನೆ. ಓಡುವಳು = ಓಡು + ವಳು]

ಹೀಗೆ ಓಡು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಧಾತು ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ, ಧಾತುಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಿರಿ:—

ದೇವರು ಜಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನು. ಕೂಸುಗಳು ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಲಗುತ್ತವೆ. ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಜನರು ಅಡಲಿ. ತಮ್ಮನ್ನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವನು. ಮೊಸಳೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವು. ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯರ ಹಿತವನ್ನು ನೋಡುವನು.

ಹುಡುಗ, ಮನುಷ್ಯ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವು ಅ. ಅದರಿಂದ ಇವು ಅಕಾರಾಂತಗಳು. ಹುಡುಗಿ, ಗೆಳತಿ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವು ಇ. ಅದರಿಂದ ಇವು ಇಕಾರಾಂತಗಳು. ಕೂಸು, ಗುರು ಮುಂತಾದ ಮೂಲಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವು ಉ. ಅದರಿಂದ ಇವು ಉಕಾರಾಂತಗಳು. ತಂದೆ, ಸೊಸೆ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವು ಎ. ಅದರಿಂದ ಇವು ಎಕಾರಾಂತಗಳು.

೮. ಸಂಧಿ

೧. ಗಂಗೆ ಓಡುತ್ತಿರುವಳು.

೨. ಮುಗಿಲಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ.

೩. ಚಳಿಗಾಲದಿರುಳು ದೊಡ್ಡದು.

೧. ಇಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತ ಮತ್ತು ಇರುವಳು

ಕೂಡಿದೆ. ೨. ಇಲ್ಲಿ ಕೊನೆ ಮತ್ತು

ಇಲ್ಲ ಕೂಡಿದೆ. ೩. ಇಲ್ಲಿ ಚಳಿ +

ಕಾಲದ + ಇರುಳು ಕೂಡಿದೆ.

ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಶಬ್ದದ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವೂ ಎರಡನೆಯ ಶಬ್ದದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಕ್ಷರವೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಒಬ್ಬರಿಗೆ + ಒಂದು = ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದು. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೊದಲನೆಯ ಶಬ್ದದ ಕೊನೆಯ ಎ ಅಕ್ಷರವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿದ್ದ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಕೈ + ಎತ್ತಿದನು = ಕೈಯೆತ್ತಿದನು (ಕೈ + ಯ್ + ಎತ್ತಿದನು.)
ಇಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿದಾಗ ನಡುವೆ ಯ್ ಅಕ್ಷರವು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ
ಹೊಸ ಅಕ್ಷರವು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಆಗದು ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಬಲ + ತೋಳು = ಬಲದೋಳು. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿದಾಗ ತೋಳು
ಈ ಶಬ್ದದ ತ್ ಅಕ್ಷರವು ದ್ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಕ್ಷರದ
ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರವು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಆದೇಶ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಲೋಪ, ಆಗಮ, ಆದೇಶಗಳು ಆಗುವ
ದುಂಟು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿರಿ. ಲೋಪ,
ಆಗಮ, ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಆಗಿದೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಊರಿಂದೂರಿಗೆ, ಕಡಿನೆಯಾಯಿತು, ರಾಮನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು. ಮಳೆ
ಪಾಲ, ಸರಿಯಿಲ್ಲ, ಒಂದಿಷ್ಟು, ಮರಡುದಿ, ಕುರುಚುಗಣ್ಣು.

ರಾಮನ + ಊರು = ರಾಮನೂರು, ಊರಲ್ಲಿ + ಇಲ್ಲ = ಊರ
ಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸುಖವು + ಆಯಿತು = ಸುಖವಾಯಿತು. ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳ
ಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮೊದಲಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರವಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಶಬ್ದಗಳ
ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ವರವಿದೆ. ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಶಬ್ದದ ಕೊನೆಯ ಸ್ವರವು
ಲೋಪವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಸಂಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಮಡಿ + ಇದು = ಮಡಿಯದು; ತಂದೆ + ಉಂಟು = ತಂದೆಯುಂಟು.

ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯ್ ಆಗಮವಾಗಿದೆ. ಲೋಪಸಂಧಿಯನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮಡಿದ್ದು, ತಂದುಂಟು ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಆಗ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ
ಹೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಗುರು + ಇಗೆ = ಗುರುವಿಗೆ; ಮಡು + ಇದು = ಮಡುವಿದು.

ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ ಆಗಮವಾಗಿದೆ. ಲೋಪಸಂಧಿಯನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಗುರಿಗೆ-ಮಡಿದು ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೊಂದರ
ೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅದರಿಂದ ಇಂಥ ಉದಾಹರಣಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಪವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಆಗಮವಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಯ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ವ ಆಗಮವಾಗುವದು ಇವು ಆಗಮಸಂಧಿಗಳು.

ಹೊಸ + ಕೆಡಹು = ಹೊಸಗೆಡಹು; ಇದಿರು + ಕೊಳ್ಳು = ಇದಿರುಗೊಳ್ಳು; ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಶಬ್ದಗಳ ಮೊದಲಿನ ಕ್ ಅಕ್ಷರವು ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ ಆಗಿದೆ.

ವೈ + ತೋಗಲು = ವೈದೋಗಲು; ಬಲ + ತೋಳು = ಬಲದೋಳು; ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಶಬ್ದಗಳ ಮೊದಲಿನ ತ್ ಇದು ಸಂಧಿಯಾದಾಗ ಢ್ ಆಗಿದೆ.

ತಲೆ + ಬಾಗು = ತಲೆವಾಗು; ತೆರೆ + ಬಾಯಿ = ತೆರೆವಾಯಿ; ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಶಬ್ದಗಳ ಮೊದಲಿನ ಬ್ ಅಕ್ಷರವು ವ್ ಆಗಿದೆ. ಕೆನೆ+ಪಾಲು = ಕೆನೆಪಾಲು; ಉರಿ+ಮನೆ = ಉರಿಮನೆ; ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಶಬ್ದಗಳ ಮೊದಲಿನ ಹ್ ಮ್ ಅಕ್ಷರಗಳು ವ್ ಆಗಿವೆ. ಸುಖ+ಪಟ್ಟು = ಸುಖಪಟ್ಟು; ಇಲ್ಲಿ ಹ್ ಅಕ್ಷರವು ಬ್ ಆಗಿದೆ. ಇವು ಆದೇಶಸಂಧಿಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಾದವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ:—

ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಗುರುವಿಲ್ಲದ ಮಠ ಇವು ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೂಗಳಿರುವವೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಗಳು ಸುಳಿದಾಡುವವು. ದೇವರೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬಂದರೆ ಕಾಡುಗಲ್ಲಿಗೂ ತಣಿವಾಗುವರು. ಹೆಳವನ್ನು ಹುರಿದುಡಿಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

೨. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಆಗಮ, ಆದೇಶ ಸಂಧಿಗಳಾವವು?

೩. + ಈ ಚಿಹ್ನದಿಂದ ತೋರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಮಾಡಿ:—

ಹಕ್ಕಿಯು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ + ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೀರು + ಇಲ್ಲದ + ಖೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಾಳೆಮಾಡಿದರೆ ಕಷ್ಟವು + ಆಗುವದು. ಇದರಿಂದ + ಏನು ಆಗುವದು? ಹಳಿ + ಕಾಲುಬಲ್ಲಿ ಗಡಗಲಿಗೆ ಹೂವು + ಆಗುವದು + ಇಲ್ಲ ;

ನಾಮವಿಭಕ್ತಿಗಳು

ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ ಎಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲೀರಿ.

ಸಾವಿತ್ರಿಯು ನಾಚುತ್ತಾಳೆ; ಮಳೆಯು ಸುರಿಯಿತು;

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿಯು, ಮಳೆಯು ಈ ನಾಮಪದಗಳು ಕರ್ತೃಗಳು
 ಸಾವಿತ್ರಿಯು = ಸಾವಿತ್ರಿ + ಯಾ + ಉ. ಮಳೆಯು = ಮಳೆ + ಯಾ + ಉ
 ಇಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಉ ಎಂಬದು ಪ್ರತ್ಯಯವು.

ಕರ್ತೃವಾಗಿರುವ ನಾಮದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿರು-
 ವದು. ಇದು ಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿ. ಸಾವಿತ್ರಿಯು, ಮಳೆಯು ಮೊದಲಾದವು
 ಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿಯ ಪದಗಳು.

೧. ಕಲ್ಲನು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಅಟ್ಟಿದನು. ೨. ಕುರುಬನು ಕಂಬಳಿ-
 ಯನ್ನು ನೆಯ್ಯುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಇವು ಕರ್ಮಗಳು.

ಕತ್ತೆಯನ್ನು = ಕತ್ತೆ + ಅನ್ನು, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು = ಕಂಬಳಿ + ಅನ್ನು. ಅನ್ನು
 ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯವು. ಕರ್ಮವಾದಾಗ ನಾಮದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನು
 ಸೇರುವದು. ಇದು ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿ.

೧. ಹುಡುಗರು ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯಿಂದ ಬರೆಯುವರು.

೨. ಸಂಗನು ಕಣ್ಣಿಯಿಂದ ದನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು.

೧. ಇಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯು ಬರೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಾಧನವು; ಎಂದರೆ
 ಬರೆಯುವವಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವಂಥದು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಕಣ್ಣಿಯು
 ಕಟ್ಟುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಾಧನವು. ಕ್ರಿಯೆಯ ಇಂಥ ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಕರಣ ಎಂಬ
 ಹೆಸರು; ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ ಕಣ್ಣಿ ಇವು ಕರಣಗಳು.

ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯಿಂದ = ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ + ಇಂದ. ಕಣ್ಣಿಯಿಂದ = ಕಣ್ಣಿ + ಇಂದ.
 ಇಂದ ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯವು. ಕರಣವಾದ ನಾಮಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ ಪ್ರತ್ಯ-
 ಯವು ಸೇರುವದು. ಇದು ತೃತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿ.

ನೀಲಕೃನು ತಂಗಿಗೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು.

ಫೀಮನು ಕುರುಡನಿಗೆ ಮಡ್ಡನ್ನು ನೀಡಿದನು.

} ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ
 } ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದಿದೆ.

ನೀಲಕೃಷ್ಣನು ಕೊಟ್ಟು ಸೀರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವಳು ತಂಗಿ; ಫೀಮನು ಕೊಟ್ಟು (ನೀಡಿದ) ದುಡ್ಡನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಕುರುಡನು. ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಹೊಂದುವವರಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾನ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ತಂಗಿ, ಕುರುಡ ಇವು ಸಂಪ್ರದಾನಗಳು.

ತಂಗಿಗೆ = ತಂಗಿ + ಇಗೆ; ಕುರುಡನಿಗೆ = ಕುರುಡ + ನ್ + ಇಗೆ; ಇಗೆ ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯವು; ಸಂಪ್ರದಾನವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ನಾಮಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದು. ಇದು ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿ.

ಮರದಿಂದ ಎಲೆಯು ಉದುರಿತು. | ಇಲ್ಲಿ ಮರದಿಂದ ಉದುರಿತು. ರಾಮಯ್ಯನು ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಎಂದರೆ ಮರದಿಂದ ಅಗಲಿತು. ಬಂದನು. | ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಬಂದನು ಎಂದರೆ

(ಉಡುಪಿಯಿಂದ) ಅಗಲಿದನು. ಎಲೆಯ ಅಗಲಿಕೆಯು ಮರದಿಂದ ಆರುಭವಾಯಿತು. ರಾಮಯ್ಯನ ಅಗಲಿಕೆಯು ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಆರುಭವಾಯಿತು. ಅಗಲಿಕೆಯು ಎಲ್ಲಿಂದ ಆರುಭವಾಗುವದೋ ಅದಕ್ಕೆ ಅಪಾದಾನ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಮರ, ಉಡುಪಿ ಇವು ಅಪಾದಾನಗಳು.

ಮರದಿಂದ = ಮರ + ದ್ + ಇಂದ; ಉಡುಪಿಯಿಂದ = ಉಡುಪಿ + ಇಂದ. ಇಂದ ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯವು. ಅಪಾದಾನವಾದ ನಾಮಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದು. ಇದು ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ.

ಮಣ್ಣಿನ ಕೊಡವು. ರಾಮನ ಮನೆಯು. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡವು ಮಣ್ಣಿನದು. ಮಣ್ಣಿಗೂ ಕೊಡಕ್ಕೂ ಹೀಗೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವದು. ಮನೆಯು ರಾಮನದು. ರಾಮನಿಗೂ ಮನೆಗೂ ಹೀಗೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವದು.

ಮಣ್ಣಿನ = ಮಣ್ಣು + ಇನ್ + ಅ; ರಾಮನ = ರಾಮ + ನ್ + ಅ. ಇಲ್ಲಿ ಅ ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯವು. ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ನಾಮಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದು. ಇದು ಷಷ್ಠೀ ವಿಭಕ್ತಿ.

ಹುಲಿಗಳು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವು. | ಇಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳು ಇರುವ. ಕೊಡವು ಜಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. | ಸ್ಥಾನವು ಅಡವಿ.

ಕೊಡವು ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಾನವು ಬಾವಿ. ಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕರಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಅಡವಿ, ಬಾವಿ ಇವು ಅಧಿಕರಣಗಳು.

ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ = ಅಡವಿ + ಅಲ್ಲಿ; ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ = ಬಾವಿ + ಅಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯವು. ಅಧಿಕರಣವಾದ ನಾಮಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದು. ಇದು ಸಪ್ತಮಿವಿಭಕ್ತಿ.

ಮಗಳೇ ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗು ಬಾಲಕರೇ ಎಳರಿ.

ಇಲ್ಲಿ ಮಗಳೇ ಬಾಲಕರೇ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕರೆದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಂಬೋಧನ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಮಗಳೇ = ಮಗಳು + ಎ. ಬಾಲಕರೇ = ಬಾಲಕ + ಆರ್ + ಎ. ಇಲ್ಲಿ ಎ ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯವು. ಸಂಬೋಧನ ಮಾಡುವಾಗ ನಾಮಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದು. ಇದು ಸಂಬೋಧನವು.

ಈ ವರೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು:—

೧. ಪ್ರಥಮ	(= ಮೊದಲನೆಯ)	ಪ್ರತ್ಯಯವು— ಉ
೨. ದ್ವಿತೀಯ	(= ೨ನೆಯ)	” ಅನ್ನು
೩. ತೃತೀಯ	(= ೩ನೆಯ)	” ಇಂದ
೪. ಚತುರ್ಥಿ	(= ೪ನೆಯ)	” ಇಗೆ, ಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಕೆ
೫. ಪಂಚಮಿ	(= ೫ನೆಯ)	” ಇಂದ
೬. ಷಷ್ಠಿ	(= ೬ನೆಯ)	” ಅ
೭. ಸಪ್ತಮಿ	(= ೭ನೆಯ)	” ಅಲ್ಲಿ
ಸಂಬೋಧನ		” ಎ

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.

ಕಾನು ಪುಸ್ತಕ ಓದುವನು; ಮಂಗಳ ಹಣ್ಣು ತಿಂದಿತು; ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಕರೆಯುವದು; ಮೆಲ್ಲ ಕಾಲು ನಡೆದನು; ನೀಲಕ್ಕ ಜುಗಮ ಹಣ್ಣು

ಕೊಟ್ಟಳು, ಮರ ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದಿರುವವು. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥೆ ಉಂಟು. ಅವ ಗೆಳೆತನ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆ. ರಾಮ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ.

೧೦ ನಾಮಪದಗಳಾಗುವಾಗ ಬರುವ ಆಗಮಗಳು

ತಂದೆಯು = ತಂದೆ + ಯಾ + ಉ; ಗುರುವು = ಗುರು + ವಾ + ಉ.

ಇಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಗುರು ಮೂಲಶಬ್ದಗಳು. ಉ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು.

ತಂದೆಯು = ತಂದೆ + ಯಾ + ಉ; ಗುರುವು = ಗುರು + ವಾ + ಉ.

ಇಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಗುರು ಮೂಲಶಬ್ದಗಳು. ಉ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು.

ತಂದೆ + ಉ, ಗುರು + ಉ ಇವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವಾಗ ನಡುವೆ ಯಾ ವಾ ಆಗಮಗಳು ಬರುವವೆಂಬದನ್ನು ಬಲ್ಲರಿ.

ಹುಡುಗನು = ಹುಡುಗ + ನಾ + ಉ; ಹುಡುಗನನ್ನು = ಹುಡುಗ + ನಾ + ಅನ್ನು. ಇವು ಏಕವಚನದ ರೂಪಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ನಾ ಆಗಮವು ಬಂದಿದೆ. ಹುಡುಗರು = ಹುಡುಗ + ಆರ್ + ಉ; ಹುಡುಗರನ್ನು = ಹುಡುಗ + ಆರ್ + ಅನ್ನು. ಇವು ಬಹುವಚನದ ರೂಪಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಆರ್ ಆಗಮವು ಬಂದಿದೆ.

ಮರವು = ಮರ + ವಾ + ಉ, ಮರಗಳು = ಮರ + ಗಳಾ + ಉ; ಮರದಿಂದ = ಮರ + ದ್ + ಇಂದ. ಇಲ್ಲಿ ವಾ ಗಳಾ ದ್ ಆಗಮಗಳು. ಬಂದಿವೆ.

ಅಣ್ಣಂದಿರು = ಅಣ್ಣ + ಆಂದಿರ್ + ಉ; ಇಲ್ಲಿ ಅಂದಿರ್ ಆಗಮವು.

ಮೂಲಶಬ್ದಗಳ ಮುಂದೆ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರುವಾಗ ನಡುವೆ ನಾ, ವಾ, ದ್, ಅಂದಿರ್ ಮುಂತಾದ ಆಗಮಗಳು ಬರುವವು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗಿನ ನಾಮಪದಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಗಮಗಳು ಬಂದಿವೆ ?

ಗುರುವು ಸಾಲೆಯಿಂದ ಬಂದನು. ರಾಮನು ಗುರುವನ್ನು ನಮಿಸಿದನು. ಗೆಳೆಯರು ಊರಿಗೆ ಹೋದರು. ಮಾವಂದಿರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳು ಬೆಳೆದಿವೆ. ಮಗ್ಗದಿಂದ ನೆಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ತಾಳುವವು. ಮಾರ್ಕನು ಎದರೆ ತಿಳಿಗೇಡಿಯು. ಅನ್ನದಾನಿಯು ತನ್ನ ಕೈಯ ಕೋಲನ್ನು ಜಂಗಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

೧೧. ಮೂಲಶಬ್ದಗಳ ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪಗಳು

	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ.	ಇವು ಹುಡುಗ (ಅಕಾ
ಪ್ರಥಮೆ	ಹುಡುಗನು	ಹುಡುಗರು	ರಾಂತ, ಪುಲ್ಲಿಂಗ) ಶಬ್ದದ
ದ್ವಿತೀಯೆ	ಹುಡುಗನನ್ನು	ಹುಡುಗರನ್ನು	ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪಗಳು.
ತೃತೀಯೆ	ಹುಡುಗನಿಂದ	ಹುಡುಗರಿಂದ	ಹೀಗೆ ಗೆಳೆಯ, ಅಂಗಡಿ
ಚತುರ್ಥಿ	ಹುಡುಗನಿಗೆ	ಹುಡುಗರಿಗೆ	ಕಾರ, ಕರಿಯ, ಅವ, ಈತ,
ಪಂಚಮಿ	ಹುಡುಗನಿಂದ	ಹುಡುಗರಿಂದ	ಜಾಣ ಶಬ್ದಗಳ ಎಲ್ಲ
ಷಷ್ಠಿ	ಹುಡುಗನ	ಹುಡುಗರ	ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ.
ಸಪ್ತಮಿ	ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ	ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ	
ಸಂಜೋಧನ ಹುಡುಗನೇ ಹುಡುಗರೇ			

ಏ. ವ.	ಬ. ವ.	ಏ. ವ.	ಬ. ವ.
ಪ್ರ. ಮರವು	ಮರಗಳು	ತೃ. ಮರದೊಳ	ಮರಗಳಿಂದ
ದ್ವಿ. ಮರವನ್ನು	ಮರಗಳನ್ನು	ಚ. ಮರಕ್ಕೆ	ಮರಗಳಿಗೆ

ಮರ ಶಬ್ದದ ಮುಂದಿನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಕೊಡ, ಹೊಲ, ಚಿತ್ರ, ಗುಡ್ಡ ಶಬ್ದಗಳ ಎಲ್ಲ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ

ಪ್ರ. ಗುಡಿಯು ಗುಡಿಗಳು. ದ್ವಿ. ಗುಡಿಯನ್ನು ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಮುಂ. ಇವು ಗುಡಿ ಶಬ್ದದ ರೂಪಗಳು. ಹೀಗೆ ನದಿ, ಗೆಳತಿ ಮುಂತಾದ ಇಕಾರಾಂತ ಶಬ್ದಗಳ, ತಂದೆ, ಮನೆ, ಹೊಳೆ ಮುಂತಾದ ಎಕಾರಾಂತ ಶಬ್ದಗಳ ಕೈ ಮುಂತಾದ ಐಕಾರಾಂತ ಶಬ್ದಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ.

ಏ. ವ.	ಬ. ವ.	ಏ. ವ.	ಬ. ವ.
ಪ್ರ. ಗುರುವು	ಗುರುಗಳು	ಪ. ಗುರುವಿನಿಂದ	ಗುರುಗಳಿಂದ
ದ್ವಿ. ಗುರುವನ್ನು	ಗುರುಗಳನ್ನು	ಷ. ಗುರುವಿನ	ಗುರುಗಳ
ತೃ. ಗುರುವಿನಿಂದ	ಗುರುಗಳಿಂದ	ಸ. ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ	ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ
ಚ. ಗುರುವಿಗೆ	ಗುರುಗಳಿಗೆ	ಸಂ. ಗುರುವೇ	ಗುರುಗಳೇ

ಇವು ಗುರು (ಉಕಾರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ) ಶಬ್ದದ ರೂಪಗಳು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಕರು, ಮಾತು, ಕಲ್ಲು ಮುಂತಾದವುಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಅಣ್ಣಂದಿರು ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನು ಮುಂತಾದವು ಅಣ್ಣ ಶಬ್ದದ ಬಹುವಚನದ ರೂಪಗಳು. ಅಕ್ಕ, ಸೋಸೆ, ಮಾವ, ತಮ್ಮ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅಣ್ಣ ಶಬ್ದದಂತೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಗುಡಿಯು, ಗುಡಿ ಇವೆರಡೂ ಪ್ರಥಮೆಯ ಏಕವಚನದ ರೂಪಗಳು; ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಗುರುವು ಗುರು, ಮನೆಯು ಮನೆ, ಕೈಯು ಕೈ (ಪ್ರ. ವಿ)

ಪ್ರಥಮೆಯ ಉ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಇ, ಉ, ಎ, ಐಕಾರಾಂತ ಶಬ್ದಗಳ ಮುಂದೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಲೋಪವಾಗುವದು.

ಏ. ವ.	ಬ. ವ.	ಏ. ವ.	ಬ. ವ.
ಪ್ರ. ಅವಳು	ಅವರು	ಅದು	ಅವು
ದ್ವಿ. ಅವಳನ್ನು	ಅವರನ್ನು	ಅದನ್ನು	ಅವನ್ನು
ತೃ. ಅವಳಿಂದ	ಅವರಿಂದ	ಅದರಿಂದ	ಅವುಗಳಿಂದ
ಚ. ಅವಳಿಗೆ	ಅವರಿಗೆ ಮುಂ.	ಅದಕ್ಕೆ	ಅವುಗಳಿಗೆ ಮುಂ.
ಅವಳು ಸರ್ವನಾಮದ ರೂಪಗಳು.		ಅದು ಸರ್ವನಾಮದ ರೂಪಗಳು.	

ಸರ್ವನಾಮದ ಸಂಜೋಧನ ರೂಪಗಳು ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರ. ನಾನು	ನಾವು.	ಯಾವನು	ಯಾರು
ದ್ವಿ. ನನ್ನನ್ನು	ನಮ್ಮನ್ನು	ಯಾವನನ್ನು	ಯಾರನ್ನು
ತೃ. ನನ್ನಿಂದ	ನಮ್ಮಿಂದ		ಮು.
ಚ. ನನಗೆ	ನಮಗೆ	ಯಾವಳು	ಯಾರು
ಪಂ. ನನ್ನಿಂದ	ನಮ್ಮಿಂದ	ಯಾವಳನ್ನು	ಯಾರನ್ನು
ಷ. ನನ್ನ	ನಮ್ಮ		ಮು.
ಸಂ. ನನ್ನಲ್ಲಿ	ನಮ್ಮಲ್ಲಿ	ಯಾವದು	ಯಾವವು ಮು.

ಉಳಿದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ನೀನು ತಾನು ಇವುಗಳ ರೂಪಗಳು ನಾನು ಇದರ ರೂಪಗಳಂತೆ ಆಗುವವು.

೩. ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ

೧. ಕಲ್ಲನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲಿ | ೧. ಓದಲಿ ಎಂದರೆ ಓದಬೇಕು
೨. ನೀವು ಈ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ. | ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲವೆ ಬಿನ್ನ
ಹವು ತೋರುವದು.

(ಬಿನ್ನಹ = ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದು.) ೨. ತಿಳಿಸಿರಿ ಎಂದರೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಇಲ್ಲವೆ ಬಿನ್ನಹವು ತೋರುವದು. ಅಪ್ಪಣೆ, ಬಿನ್ನಹ ಈ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವುಂಟು. ಓದಲಿ, ತಿಳಿಸಿರಿ ಈ ತರದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

(ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ = ವಿಧಿ + ಅರ್ಥಕ = ಅಪ್ಪಣೆ ಬಿನ್ನಹ ಈ ಅರ್ಥದ.)

ಮಾಡಲಿ	ಮಾಡಲಿ	ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ, ಮೂರೂ ಲಿಂಗ,
ಮಾಡು	ಮಾಡಿರಿ	ಮ. ಪು. ,,
ಮಾಡುವೆ	ಮಾಡುವ	ಉ. ಪು. ,,

ಇವು ಮಾಡು ಧಾತುವಿನ ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು.

೪. ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ

೧. ಶಂಕರನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳನು. | ೧. ಹೇಳನು ಎಂದರೆ ಹೇಳುವ
೨. ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗನು. | ದಿಲ್ಲ, ಹೇಳುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥವು.

೨. ಹೋಗನು ಎಂದರೆ ಹೋಗುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧ ಎಂಬ ಶಬ್ದವುಂಟು. ಹೇಳನು, ಹೋಗನು ಈ ತರದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಪ್ರ. ಪು.	ಮಾಡನು ಮಾಡರು.	ಮ. ಪು. ಮಾಡೆ ಮಾಡಿರಿ.
	ಮಾಡಳು ಮಾಡರು.	ಉ. ಪು. ಮಾಡೆನು ಮಾಡೆವು.
	ಮಾಡದು ಮಾಡವು.	

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಾರ್ಥಕ, ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ, ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ, ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಭೇದಗಳುಂಟು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಯಾವ ಅರ್ಥದವು?
ಜನರು ಸತ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿ. ಕಲ್ಲನ್ನು ಊರಿಗೆ ಹೋದಾನು.
ಸಜ್ಜನರು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಆಡರು. ನೀನು ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕಲಿ. ನಾಳೆ ಸುದ್ದಿ
ಬಂದೀತು. ನಾನು ಮಲಗಿನು. ನಾವು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ.

೨. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಇಲ್ಲವೆ ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹಾಕಿರಿ.

ರಾಮನು ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂದು ಮಳೆ ಆಗುವದು; ಕೆರೆ ತುಂಬು
ತ್ತದೆ. ರಾಮನು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವನು. ಹಕ್ಕಿಯು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ
ಮಲಗುತ್ತದೆ.

೩. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ, ಪುರುಷ, ಲಿಂಗ ವಚನ
ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕಿರುವ ೪ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. :-

ಓಡಿಯಾನು, ಕರೆಯುವನು, ಮುರಿಯುವರು, ಕಲಿ, ಹಿಡಿದೆವು, ಮಲ
ಗೆವು, ಸರಿಯಲಿ, ಓದುವೆವು, ನಡೆಯುತ್ತಿ, ನುಡಿದೆ.

೧೪. ಅವ್ಯಯಗಳ ಭೇದಗಳು.

ನಾಮ, ಸರ್ವನಾಮ, ಮೊದಲಾದವು, ಲಿಂಗ-ವಚನ-ವಿಭಕ್ತಿಗಳು
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇದ್ದಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವವೆಂಬದನ್ನೂ
ಅವ್ಯಯಗಳು ಒಂದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವವೆಂಬುದನ್ನೂ ಬಲ್ಲರಿ. ಕೆಳಗಿನ
ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

೧. ಮಲ್ಲನು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತನು.

೨. ಸಂಗನು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದನು.

೩. ಬಳಿಕ ನಾಗು ಮಾತಾಡಿದಳು

೪. ಮೂವರು ಪಿಸಿಪಿಸಿ ನಕ್ಕರು

ಇಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತಟ್ಟನೆ ಬಳಿಕ,

ಪಿಸಿಪಿಸಿ ಇವು ಅವ್ಯಯಗಳು.

೧. ಸುಮ್ಮನೆ ಇದು ಹೇಗೆ ನಿಂತನು

ಎಂಬದನ್ನು ಹೇಳುವದು.

ಎಂದರೆ ನಿಲ್ಲುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ (ನಿಲ್ಲುವ) ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು.
 ೨. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಎಂಬುದು ಏಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು.
 ೩. ಬಳಕೆ ಇದು ಯಾವಾಗ ಮಾತಾಡಿದಳು ಎಂಬದನ್ನು ಹೇಳುವದು;
 ಎಂದರೆ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು. ೪. ಪಿಸಿಪಿಸಿ ಇದು
 ಹೇಗೆ ನಕ್ಕರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವದು; ಎಂದರೆ ನಗುವ ಅನುಕರಣ
 ಮಾಡಿ (ನಗುವ) ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು.

ಹೇಗೆ ನಿಂತನು ?—ಸುಮ್ಮನೆ. ಹೇಗೆ ಎದ್ದನು ?—ತಟ್ಟನೆ.

ಯಾವಾಗ ಮಾತಾಡಿದಳು ?—ಬಳಕೆ. ಹೇಗೆ ನಕ್ಕರು ?—ಪಿಸಿಪಿಸಿ.

ಈ ಅವ್ಯಯಗಳು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವು; ಎಂದರೆ ಕ್ರಿಯೆಯ
 ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವವು. ಈ ತರದ ಅವ್ಯಯಗಳಿಗೆ
 ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಕಾವ್ಯಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

೧. ರಾಮನು ಬಂದನು.

೨. ಮತ್ತು ಮಾತಾಡಿದನು.

೧. ಸಂಗನು ಬರುವನು;

೩ ಇಲ್ಲವೆ ಕಲ್ಲನು ಬರುವನು.

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲವೆ ಇವು ಅವ್ಯಯಗಳು. ಇವು ೧ನೆಯ ೨ನೆಯ
 ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸಂಬಂಧಗೊಳಿಸುವವು.

೧. ರಾಮನು ಮತ್ತು ಭೀಮನು ಮಾತಾಡಿದರು.

೨. ಸಂಗನು ಇಲ್ಲವೆ ಕಲ್ಲನು ಹೋಗುವನು.

ಮತ್ತು ಇದು ರಾಮನು, ಭೀಮನು ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ
 ಸಂಬಂಧಗೊಳಿಸುವದು. ಇಲ್ಲವೆ ಇದು ಸಂಗನು ಕಲ್ಲನು ಈ ಪದಗಳನ್ನು
 ಸಂಬಂಧಗೊಳಿಸುವದು.

ಹೀಗೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಪದಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಸಂಬಂಧಗೊಳಿ
 ಸುವ ಅವ್ಯಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಕಾವ್ಯಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು.
 (ಸಂಬಂಧಕ=ಸಂಬಂಧಗೊಳಿಸುವ)

ಎಲೋ ಚೆನ್ನಾ ಇತ್ತ ಬಾ.
ಎಲೈ ಹುಡುಗರೇ ಏಳಿರಿ.

ಎಲೋ ಎಲೈ, ಈ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು
ಸಂಬೋಧಿಸುವಾಗ ಎಂದರೆ ಕರೆಯು
ವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು.

ಈ ತರದ ಅವ್ಯಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬೋಧಕಾವ್ಯಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

೧. ಅಹಹ ಈ ನಸುಗಾಳಿ ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿದೆ!	ಅಹಹ, ಅಯ್ಯೋ,
೨. ಅಯ್ಯೋ ಅವನು ಹಾಳಾದನು!	ಅಹಾ ಇವು ಅವ್ಯಯಗಳು.
೩. ಅಹಾ ಬಾಲಕನು ನಾಲ್ಕು ಮಣ ಭಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿದನು!	೧. ಅಹಹ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದು.

೨. ಅಯ್ಯೋ ಎಂಬುದು ದುಃಖವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದು. ೩. ಅಹಾ ಎಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದು. ಈ ತರದ ಅವ್ಯಯಗಳು ಆನಂದ, ದುಃಖ, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವು. ಇಂಥ ಅವ್ಯಯಗಳಿಗೆ ಭಾವಬೋಧಕಾವ್ಯಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು. [ಭಾವಬೋಧಕ=ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ]

ಕಲ್ಲನು ಹೋದನೇ? (ಹೋದನು+ಎ)

ಭೀಮನು ಬರುವನೋ? (ಬರುವನು+ಓ)

ಸಂಗನು ಮಲಗಿದನೇನು? (ಮಲಗಿದನು+ಏನು)

ಇಲ್ಲಿ ಎ, ಓ, ಏನು ಇವು ಅವ್ಯಯಗಳು. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವಾಗ ಬರುವವು. ಈ ತರದ ಅವ್ಯಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಅವ್ಯಯಗಳಲ್ಲಿ ೧. ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾವ್ಯಯ, ೨. ಸಂಬಂಧಕಾವ್ಯಯ, ೧. ಸಂಬೋಧಕಾವ್ಯಯ, ೪. ಭಾವಬೋಧಕಾವ್ಯಯ, ೫. ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ ಎಂಬ ೫ಭೇದಗಳುಂಟು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅವ್ಯಯಗಳು ಎಂಥ ಅವ್ಯಯಗಳು?

ಓಹೋ ಈ ನಾಯಿಯು ಎಷ್ಟು ಚುರುಕಾಗಿದೆ! ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಭಗವು ಬರಬಾರದು. ಎಲೋ ನೀಚ, ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡಬೇಡ.

ಅಕಟಾ! ನಿಮ್ಮ ಗತಿ ಹೀಗಾಯಿತೇ? ಅಹಾ! ನಿಮ್ಮ ಮಗನು ತಟ್ಟನೆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಮಾಡುವನು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನ್ನ ವೈಭವಗಳಿಗೆ ಉರಿಯುವದು! ಕಲ್ಲನ್ನು ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದನೇ? ಕಲ್ಲನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಸುಗನು ಅದನ್ನು ಓದಲಿ.

೧೫. ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವಿಶೇಷಣಗಳು

ಮಲಗುವ ಹುಡುಗನು. ನಾಚುವ ಹುಡುಗ. ಓಡುವ ನಾಯಿ ಎಂಥ ಹುಡುಗನು? ಮಲಗುವ ಹುಡುಗನು; ಮಲಗುವ ಎಂಬದು ಹುಡುಗನನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು; ಎಂದರೆ ಹುಡುಗನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಅದರಿಂದ ಮಲಗುವ ಎಂಬದು ಹುಡುಗನು ಇದರ ವಿಶೇಷಣವು; ಮತ್ತು ಓಡುವ ಎಂಬದು ನಾಯಿ ಇದರ ವಿಶೇಷಣವು.

ಮಲಗುವ = ಮಲಗು + ಉವ; ನಾಚುವ = ನಾಚು + ಉವ;
ಓಡುವ = ಓಡು + ಉವ.

ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗು ಇದು ಧಾತು. ಉವ ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯವು. ಮಲಗುವ ಇದು ಮಲಗು ಧಾತುವಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ನಾಚುವ, ಓಡುವ ಇವು ನಾಚು, ಓಡು ಈ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಉವ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿದರೆ ಈ ತರದ ರೂಪಗಳಾಗುವವು. ಮಲಗುವ ಎಂದರೆ ಈಗ ಇಲ್ಲವೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಕಾಲವು ತೋರುವದು; ಎಂದರೆ ವರ್ತಮಾನಕಾಲವು ಇಲ್ಲವೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲವು ತೋರುವದು. ಮಲಗುವ, ನಾಚುವ, ಓಡುವ ಮುಂತಾದವು ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಉವ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಲು ಉಂಟಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳು.

ಮಲಗಿದ ಹುಡುಗನು; ನಾಚಿದ ಹುಡುಗ; ಓಡಿದ ನಾಯಿ.

ಎಂಥ ಹುಡುಗನು? ಮಲಗಿದ. ಎಂಥ ಹುಡುಗ? ನಾಚಿದ.

ಮಲಗಿದ, ನಾಚಿದ, ಓಡಿದ ಇವು ವಿಶೇಷಣಗಳು.

ಮಲಗಿದ = ಮಲಗು + ಇದ; ನಾಚಿದ = ನಾಚು + ಇದ; ಓಡಿದ = ಓಡು + ಇದ ಮಲಗು, ನಾಚು, ಓಡು ಈ ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಇದ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಮಲಗಿದ ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಮಲಗಿದ ಎಂದರೆ ಈ

ಮೊದಲು ಮಲಗಿದ; ಎಂದರೆ ಭೂತಕಾಲವು ತೋರುವದು. (ನುಡಿದ=ನುಡಿ+ದ; ಪಡೆದ=ಪಡೆ+ದ.) ಕೆಲವು ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಇದ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ದ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಲು ಈ ತರದ ರೂಪಗಳಾಗುವವು. ಮಲಗಿದ, ನಾಚಿದ, ಓಡಿದ, ನುಡಿದ ಮುಂತಾದವು ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಇದ ಇಲ್ಲವೆ ದ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳು.

ಮಲಗದ ಹುಡುಗನು; ನಾಚದ ಹುಡುಗಿ; ಓಡದ ನಾಯಿ.

ಎಂಥ ಹುಡುಗನು? ಮಲಗದ ಹುಡುಗನು. ಮಲಗದ ಎಂಬುದು ಹುಡುಗನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವು. ನಾಚದ ಓಡದ ಇವೂ ವಿಶೇಷಣಗಳು. ಮಲಗದ=ಮಲಗು+ಅದ; ನಾಚದ=ನಾಚು+ಅದ; ಓಡದ=ಓಡು+ಅದ. ಮಲಗು, ನಾಚು, ಓಡು ಈ ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಅದ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಮಲಗದ ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಮಲಗದ ಎಂದರೆ ಮಲಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದ ಎಂಬ ಅರ್ಥವು; ಎಂದರೆ ನಿಷೇಧವು ತೋರುವದು. ಮಲಗದ,* ನಾಚದ, ಓಡದ ಮುಂತಾದವು ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಅದ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳು.

ನೋಡುವ, ನೋಡಿದ, ನೋಡದ ಇವು ನೋಡು ಧಾತುವಿನಿಂದ ಉಂಟಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳು. ಕೇಳುವ ಕೇಳಿದ ಕೇಳದ ಇವು ಕೇಳು ಧಾತುವಿನಿಂದ ಉಂಟಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಮೂರು ತರದ ವಿಶೇಷಣಗಳುಂಟಾಗುವವು.

ಅಭ್ಯಾಸ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ವಿಚಾರವೂ ಬಾಯಿಂದ ಆಡಿದ ಮಾತೂ ಒಳ್ಳೆಯವಿರಬೇಕು. ಕೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಂಬುವ ಜನರೇ ಬಹಳ. ಹೋದ ವರ್ಷ ಆದ ಜಾತ್ರೆ ದೊಡ್ಡದು. ಸೂರ್ಯನು ಮೂಡುವ ದಿಕ್ಕು ಪೂರ್ವ. ಬೇಡುವ ಬಡವರಿಗೆ ನೀಡುವ ಧನಿಕರು ಕಡಿಮೆ. ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಗಳಿಗಿಂತ ತಿಳಿಯದ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವವು.

೬. ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಕಲ್ಲನು ನೋಡುತ್ತ ಹೋದನು.
ಕಮಲೆ ನೋಡುತ್ತ ಹೋದಳು.
ಹುಡುಗರು ನೋಡುತ್ತ ಹೋದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತ
ಈ ಒಂದೇ ರೂಪವು ಬಂದಿದೆ. ನಾಮ
ಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗ ವಚನ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಾಗುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೂಪವಿಲ್ಲ.
ಹಾಡುತ್ತ, ಕೇಳುತ್ತ, ಮಲಗುತ್ತ, ಕರೆಯುತ್ತ ಮುಂತಾದವೂ ಇಂಥ ರೂಪ
ಗಳು. ಇವು ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ನೋಡುತ್ತ = ನೋಡು + ಉತ್ತ; ಹಾಡುತ್ತ = ಹಾಡು + ಉತ್ತ (ಉತ್ತ
ಇದರಿಂದ ವರ್ತಮಾನಕಾಲವು ತೋರುವದು.) ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಉತ್ತ
ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಈ ತರದ ನೋಡುತ್ತ ಮೊದಲಾದ ಅವ್ಯಯ
ಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಕಲ್ಲನು ನೋಡಿ ಹೋದನು
ಕಮಲೆ ನೋಡಿ ಹೋದಳು
ಹುಡುಗರು ನೋಡಿ ಹೋದರು

ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿ
ಎಂಬ ಒಂದೇ ರೂಪವು ಬಂದಿದೆ.
ನೋಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೂಪವಿಲ್ಲ

ಹಾಡಿ, ಕೇಳಿ, ಮಲಗಿ ಮುಂತಾದವೂ ಇಂಥ ರೂಪಗಳು. ಇವು ಅವ್ಯಯ
ಗಳು.

ನೋಡಿ = ನೋಡು + ಇ; ಹಾಡಿ = ಹಾಡು + ಇ. ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ
ಇ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಈ ತರದ ನೋಡಿ ಮೊದಲಾದ ಅವ್ಯಯ
ಗಳಾಗಿವೆ. ನುಡಿದು = ನುಡಿ + ದು; ಕರೆದು = ಕರೆ + ದು; ನುಡಿದು, ಕರೆದು,
ಪಡೆದು ಮೊದಲಾದವೂ ಇದೇ ತರದ ರೂಪಗಳು. ಈ ರೂಪಗಳಾಗುವಾಗ
ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ದು ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿದೆ. (ಇ, ದು ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಂದ
ಭೂತಕಾಲವು ತೋರುವದು.) ಇವು ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಕಲ್ಲನು ನೋಡದೆ ಹೋದನು;
ಕಮಲೆ ನೋಡದೆ ಹೋದಳು.
ಹುಡುಗರು ನೋಡದೆ ಹೋದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡದೆ
ಈ ಒಂದೇ ರೂಪವು ಬಂದಿದೆ;
ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೂಪವಿಲ್ಲ. ಹಾಡದೆ,

ಕೇಳದೆ ಮುಂತಾದವೂ ಇಂಥ ರೂಪಗಳು; ಇವು ಅವ್ಯಯಗಳು.

ನೋಡದೆ = ನೋಡು + ಅದೆ. ಹಾಡದೆ = ಹಾಡು + ಅದೆ.

ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಅದೆ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಈ ತರದ
ನೋಡದೆ ಮೊದಲಾದ ಅವ್ಯಯಗಳಾಗಿನೆ. (ಅದೆ ಪ್ರತ್ಯಯದಿಂದ ನಿಷೇಧವು
ತೋರುವದು.) ಇವು ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು.

*

*

*

*

ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಲು ನುರವು ಬಿದ್ದಿತು. ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯಲು
ವಜ್ಜಿಗೆ ಆಗುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಬೀಸಲು ಕಡೆಯಲು ಇವು ಒಂದೇ
ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವವು. ಇವಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೂಪವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದದರಿಂದ
ಇವು ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಬೀಸಲು + ಬೀಸು + ಅಲು; ಕಡೆಯಲು = ಕಡಿ + ಅಲು.

ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಅಲು ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಈ ರೂಪ
ಗಳಾಗಿನೆ. ಈ ತರದ ರೂಪಗಳು ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಶುಕರನು ಈಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಗಂಗೆ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಈಸಲಿಕ್ಕೆ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಇವು ಒಂದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿರು
ವವು. ಇವಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ರೂಪವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದದರಿಂದ ಇವು ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಈಸಲಿಕ್ಕೆ = ಈಸು + ಅಲಿಕ್ಕೆ; ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ = ಉಣ್ಣು + ಅಲಿಕ್ಕೆ.

ಈ ತರದ ರೂಪಗಳು ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ದುಡಿದರೆ ಸುಖವಾಗುವದು. ನಡೆದರೆ ದಾರಿ ಸಾಗುವದು.

ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ದುಡಿದರೆ, ನಡೆದರೆ ಇವು ಒಂದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವವು.
ಇವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ರೂಪವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದದರಿಂದ ಇವು ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಮಡಿದರೆ = ಮಡಿ + ದರೆ; ನಡೆದರೆ = ನಡೆ + ದರೆ. ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ದರೆ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವದರಿಂದ ಈ ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ತರದ ರೂಪಗಳು ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ:—

ನರಿಯು ತಲೆಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಯಸವನ್ನು ಹಾಕಿ ತಂದು ಬಕಪಕ್ಷಿಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು, ತಿನ್ನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಾನೂ ತಿನ್ನಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಬಕ ಪಕ್ಷಿಯ ಚುಂಚುವಿಗೆ ಪಾಯಸವು ಬಾರದೆ ಇರಲು ಅದು ತಿನ್ನದೆ ಕುಳಿತಿತು. ಮತ್ತು ಮಾತಾಡದೆ ಮನದೊಳಗೆ ಮರುಗುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಬಕ ಪಕ್ಷಿಯು ನರಿಯ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತ ಇದ್ದಿತು.

ಸಾವು ಪರರನ್ನು ನೋಯಿಸಿದರೆ ಪರರು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಯಿಸುವರು.

೨. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ—
ಕುಡಿಯುತ್ತ, ಬೇಡಲು, ಬೇಸರದೆ, ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ, ನಾಚಿ, ಮಲಗಿದರೆ, ಸರಿಯಲು, ಮಣಿದು, ಕುಣಿದರೆ.

೩. ಧಾತುವಿನಿಂದ ಎಷ್ಟು ತರದ ಅವ್ಯಯಗಳು ಉಂಟಾಗುವವು?
ಬೀಳು ಧಾತುವಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

೧೭. ಪ್ರಯೋಗ

೧. ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ

೧. ಹುಡುಗರು ಓಡಿದರು.	೨. ಹುಡುಗಿ ಓಡಿದಳು.
೩. ದನಗಳು ಓಡುವವು.	೪. ನಾವು ಓಡುವೆವು.

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಕರ್ತೃ, ಹುಡುಗರು ಇದು ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಪುರುಷ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನವಾಗಿದೆ. ಓಡಿದರು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದವೂ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಪುರುಷ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ ಹುಡುಗರು ಈ ಕರ್ತೃಪದದ ಪುರುಷಲಿಂಗವಚನಗಳನ್ನು ಓಡಿದರು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಹೊಂದಿದೆ.

೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಾದ ಹುಡುಗ ಈ ಪದವು ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನವಾಗಿದೆ. ಓಡಿದಳು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದವೂ ಪ್ರಥಮಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ತೃಪದದ ಪುರುಷ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳು ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದವು.

[ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವು ಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವದು. ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯಾರು ಯಾವದು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಉತ್ತರವು ಕರ್ತೃವಾಗಿರುವದು ಮೇಲಿನ ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಓಡಿದರು? ಹುಡುಗರು; ಇದು ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವು.]

ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ

೧. ನಾಗು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದಳು. ೨. ಗಂಗೆ ಭಾರತವನ್ನೊದಿದಳು.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃಪದದ ಪುರುಷಲಿಂಗವಚನಗಳು ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಇರುವವು. ಅದದರಿಂದ ಇವು ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯಗಳು. ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣನ್ನು, ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಈ ಕರ್ಮಪದಗಳಿರುವವು. ಕರ್ಮವುಳ್ಳ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯಗಳು. [ಸಕರ್ಮಕ=ಕರ್ಮವುಳ್ಳ]

[ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವು ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವದು. ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯಾರನ್ನು ಏನನ್ನು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಉತ್ತರವು ಕರ್ಮವಾಗಿರುವದು. ಮೇಲಿನ ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ತಿಂದಳು? ಹಣ್ಣನ್ನು; ಇದು ಕರ್ಮವು.]

ಅಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ

ಹುಡುಗರು ಓಡಿದರು ಮೊದಲಾದ ೫೮ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಪದವು ಬೇರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮಪದವು ಇಲ್ಲದ (ಬೇರಾಗದ) ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಅಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯಗಳು.

(ಅಕರ್ಮಕ = ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದ)

ಕರ್ತೃಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಕರ್ಮಕ ಕರ್ತೃಪ್ರಯೋಗ, ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತೃಪ್ರಯೋಗ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳು.

೧೮. ಪ್ರಯೋಗ

೨. ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ

೧. ರಾಮನಿಂದ ರಾವಣನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು.

೨. ಮಲ್ಲಿನಿಂದ ಮರಗಳು ಕಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವು.

೩. ಜನರಿಂದ ನಾನು ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟನು.

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡವನು ಎಂದರೆ ಕೊಲ್ಲುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿಷಯವಾದವನು ರಾವಣನು. ಅದರಿಂದ ರಾವಣನು ಕರ್ಮವು. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರಗಳು ಕರ್ಮವು, ೩ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ?

೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾವಣನು ಈ ಕರ್ಮಪದವು ಪ್ರಥಮಪುರುಷ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನವಾಗಿದೆ. ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದವೂ ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನವಾಗಿದೆ. ಕರ್ಮಪದದ ಪುರುಷಲಿಂಗವಚನ ಗಳು ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರಗಳು ಈ ಕರ್ಮ ಪದವು ಪ್ರಥಮಪುರುಷ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಬಹುವಚನವಾಗಿದೆ. ಕಡಿಯ ಲ್ಪಟ್ಟವು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದವೂ ಪ್ರಥಮಪುರುಷ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಬಹುವಚನ ವಾಗಿದೆ. ೩ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಕರ್ಮಪದದಂತೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವೂ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ, ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನವಾಗಿದೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಕರ್ಮಪದದ ಪುರುಷಲಿಂಗವಚನಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾ ಪದವು ಹೊಂದಿರುವದು. ಇಂಥ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗದವು.

[ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವು ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವದು. ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯಾರಿಂದ, ಯಾತರಿಂದ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಉತ್ತರವು ಕರ್ತೃವಾಗಿರುವದು. ೧ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ — ಯಾರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು? ರಾಮನಿಂದ; ರಾಮನಿಂದ-ಕರ್ತೃವು. ಕರ್ಮವು ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವದು. ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯಾರು, ಯಾವದು

ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಉತ್ತರವು ಕರ್ಮವಾಗಿರುವದು. [ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ-ಯಾರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು? ರಾವಣನು; ರಾವಣನು ಕರ್ಮವು.] ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡು=ಕೊಲ್ಲು (ಧಾತು)+ಅಲ್ಪಡು. ಕಡಿಯಲ್ಪಡು=ಕಡಿ+ಅಲ್ಪಡು. ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಧಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪಡು ಸೇರುವದು.

ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ

೧. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಗದವೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ:—

ಸೂರ್ಯನು ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಬೆಳಕು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಕತ್ತಲೆ ಓಡಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸುಖವು ದೊರೆಯುವದು. ದುರ್ಜನರು ಜಗತ್ತನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರಸನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರಸನಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಭೀಮನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಜನರು, ಗೆಳೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಜನರು ನಮ್ಮನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವದು.

೨. ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವನ್ನೂ, ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವಿರಿ?

ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಎರಡು:— ೧. ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ.

೨. ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ. ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭೇದಗಳು:— ೧. ಆಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ. ೨. ಸಕರ್ಮಕಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ.

೧೯. ವಾಕ್ಯ ಪದ ಸ್ವರೂಪಕಥನ

(ಗ್ರಂಥದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಹೇಳುವದು)

ನೀವು ಈ ವರೆಗೆ ವಾಕ್ಯ, ಪದ, ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದು ಮುಂದೆ ತೋರಿಸಿದೆ.

ವಾಕ್ಯ :— ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಆಳಿದರು.

ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ :— ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು. ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ :— ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಆಳಿದರು.

ಪ್ರಯೋಗ :— ಅರಸರು-ಕರ್ತೃ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು-ಕರ್ಮ, ಆಳಿದರು-ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತೃಪ್ರಯೋಗವು.

ವಿಜಯನಗರದ :— ನಾಮಪದ, ವಿಜಯನಗರ ಈ ಅಕಾರಾಂತ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಅಂಕಿತನಾಮದ ಷಷ್ಠೀವಿಭಕ್ತಿಯ ಏಕವಚನದ ರೂಪವು. ಇದು ಅರಸರು ಈ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ಅರಸರು :— ನಾಮಪದ, ಅರಸ ಈ ಅಕಾರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ರೂಢ ನಾಮದ ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯ ಬಹುವಚನದ ರೂಪವು. ಆಳಿದರು ಈ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕರ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ :— ನಾಮಪದ. ಕರ್ನಾಟಕ ಈ ಅಕಾರಾಂತ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಅಂಕಿತನಾಮದ ಷಷ್ಠೀವಿಭಕ್ತಿಯ ಏಕವಚನದ ರೂಪವು. ಇದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವನ್ನು :— ನಾಮಪದ. ರಾಜ್ಯ ಈ ಅಕಾರಾಂತ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ರೂಢನಾಮದ ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿಯ ಏಕವಚನದ ರೂಪವು. ಇದು ಆಳಿದರು ಈ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕರ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಜೆನ್ನಾಗಿ :— ಅವ್ಯಯ. ಆಳಿದರು ಈ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿಶೇಷಣ. ಇದು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾವ್ಯಯ.

ಆಳಿದರು :— ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಆಳು ಧಾತುವಿನ ಕಾಲಾರ್ಥಕ ಭೂತ ಕಾಲ ಪ್ರಥಮಪುರುಷ ಬಹುವಚನದ ರೂಪವು.

೨. ವಾಕ್ಯ :— ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗನು ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಸರದೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ :— ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗನು.

ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆ :— ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಸರದೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಯೋಗ:— ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗನು—ಕರ್ತೃ; ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು—
ಕರ್ಮ; ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ—ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತೃಪ್ರಯೋಗವು.

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗನು:— ಒಳ್ಳೆಯ—ಗುಣವಾಚಕ ವಿಶೇಷಣ;
ಇದರ ವಿಶೇಷ್ಯವು ಹುಡುಗನು.

ಹುಡುಗನು:— ನಾಮಪದ. ಹುಡುಗ ಈ ಅಕಾರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ
ರೂಢನಾಮದ ಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿಯ ಏಕವಚನದ ರೂಪವು. ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ
ಈ ಕ್ರಿಯೆಯ ಕರ್ತೃವು.

ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ:— ನಾಮಪದ. ಸಾಲೆ ಈ ಎಕಾರಾಂತ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ
ರೂಢನಾಮದ ಸಪ್ತಮೀವಿಭಕ್ತಿಯ ಏಕವಚನದ ರೂಪವು. ಸಾಲೆ ಅಧಿ
ಕರಣವು.

ಗುರುಗಳೆ:— ನಾಮಪದ. ಗುರು ಈ ಉಕಾರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ರೂಢ
ನಾಮದ ಷಷ್ಠೀವಿಭಕ್ತಿಯ ಬಹುವಚನದ ರೂಪವು. ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು:— ನಾಮಪದ. ಅಪ್ಪಣೆ ಈ ಎಕಾರಾಂತ ನಪುಂಸಕ
ಲಿಂಗ ರೂಢನಾಮದ ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿಯ ಏಕವಚನದ ರೂಪವು. ಇದು
ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ ಈ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕರ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಬೇಸರದೆ:— ಅವ್ಯಯ. ಬೇಸರು ಧಾತುವಿನಿಂದ ಉಂಟಾದದ್ದು.

ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ:— 'ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಪಾಲಿಸು ಧಾತುವಿನ ಕಲ್ಪಾರ್ಥಕ
(ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ) ಪ್ರಥಮವುರುಷ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನದ ರೂಪವು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯ ಪದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ:—

೧. ಒಳ್ಳೆಯ ಅರಸನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಲಹು
ತ್ತಾನೆ.
೨. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಗಿಡಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವವು.
೩. ಬಾಲಕರು ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಅನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ.

—: ಸಮಾಪ್ತ:—

ಅನುಬಂಧ ೧. ೨೦. ವಾಕ್ಯವಿಭಜನೆ

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಖ್ಯೇಯಭಾಗ, ಆಖ್ಯಾತಭಾಗ ಎಂಬ ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡುವದನ್ನು ಕಲಿತಿರುವಿರಿ. ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೊಷ್ಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಜಿಸಿರಿ:—

ವಾಕ್ಯ (೧) ಸಂಗನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

	ಆಖ್ಯೇಯ ಭಾಗ	ಆಖ್ಯಾತ ಭಾಗ	
ವಾಕ್ಯ	ಕರ್ತೃ	ಕರ್ಮ	ಕ್ರಿಯಾಪದ
ಸಂಗನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.	ಸಂಗನು	ತಾಯಿಯನ್ನು	ಸಲಹುತ್ತಾನೆ

ವಾಕ್ಯ (೨) ಕೂಲಿಕಾರನಾದ ಸಂಗನು ತನ್ನ ಮುಪ್ಪಿನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

	ಆಖ್ಯೇಯ ಭಾಗ		ಆಖ್ಯಾತ ಭಾಗ			
ವಾಕ್ಯ	ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ	ಕರ್ತೃ	ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ	ಕರ್ಮ	ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ	ಕ್ರಿಯಾ ಪದ
ಕೂಲಿಕಾರನಾದ...ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.	ಕೂಲಿಕಾರನಾದ	ಸಂಗನು	ತನ್ನ ಮುಪ್ಪಿನ	ತಾಯಿಯನ್ನು	ಜತನದಿಂದ	ಸಲಹುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯವು ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ್ದು. ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ ಇವು ಆಖ್ಯೇಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರುವವು. ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ ಮತ್ತು ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದ ಇವೆಲ್ಲ ಆಖ್ಯಾತಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವವು.

ಇಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರನಾದ ಈ ಪದವು ಸಂಗನು ಎಂಬ ಕರ್ತೃಪದದ ವಿಶೇಷಣವು. ಆದದರಿಂದ ಕರ್ತೃಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ತನ್ನ ಮುಪ್ಪಿನ,

ಈ ಪದಗಳು ತಾಯಿಯನ್ನು ಈ ಕರ್ಮಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. ಜತನದಿಂದ ಎಂಬುದು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವು. ಅದರಿಂದ ಅದು ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು.

ವಾಕ್ಯ (೩)-ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿದಶೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಗಾಗಿ ಅಡವಿಯಿಂದ ಭಾರವಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದನು.

ವಾಕ್ಯ	ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಭಾಗ		ಅಪ್ಯಾತಭಾಗ			
	ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ	= ತೃಪ್ತ	ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ	ಕರ್ಮ	ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ	ಕ್ರಿಯಾಪದ
ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ತರುತ್ತಿದ್ದನು	ಶ್ರೀಮಂತ್ ಕೃಷ್ಣನಾದ		ಭಾರವಾದ	ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರೆಯನ್ನು	೧. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ೨ ಅಡವಿಯಿಂದ ೩ ಗುರುವಿಗಾಗಿ	ತರುತ್ತಿದ್ದನು

ಯಾವಾಗ ತರುತ್ತಿದ್ದನು? ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿದಶೆಯಲ್ಲಿ. ಯಾರಿಗಾಗಿ ತರುತ್ತಿದ್ದನು? ಗುರುವಿಗಾಗಿ. ಎಲ್ಲಿಂದ? ಅಡವಿಯಿಂದ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿದಶೆಯಲ್ಲಿ, ಗುರುವಿಗಾಗಿ ಅಡವಿಯಿಂದ ಈ ೩ ಪದಗಳು ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವವು.

ಮೇಲೆ ವಿಭಜಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ ೧ನೆಯ, ೨ನೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಲಹು ತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾಪದವಿದೆ; ೩ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂಬ ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾಪದವುಂಟು. ಬೇರೆ ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕಗಳು (ಕ್ರಿಯಾಪದ ಮು.) ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕಗಳಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಕ್ರಿಯಾಪದವುಳ್ಳ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಅಭ್ಯಸನ. ಕೆಳಗಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ವಿಭಜಿಸಿರಿ:—

೧. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕವಿಯ ಜೈಮಿನಿಭಾರತಕಾವ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹು ಜನರನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸುವದು. ೨ ಅಶಕ್ತರಾದ ತಾಯಂದಿರು ಆಕಳ ಹಾಲಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾರೆ. ೩. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದ ತಮಗೆ ಬಡತನವನ್ನು ತಂದ ಕೊಳ್ಳುವರು. ೪. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟರಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದನು.

ವಾಕ್ಯ(ಳ)-ದಯಾಳುವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಲೋಕವು ಯಾವಾಗಲೂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ವಾಕ್ಯ	ಅಪ್ರೀಯಭಾಗ		ಅಖ್ಯಾತ ಭಾಗ			
	ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ	ಕರ್ಮ	ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ	ಕರ್ತೃ	ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂ. ಪದ	ಕ್ರಿಯಾಪದ
ದಯಾಳುವಾದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ	೧. ಈ ೨. ಎಲ್ಲ	ಲೋಕವು	ದಯಾಳುವಾದ	ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ	ಯಾವಾಗಲೂ	ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ

ಯಾರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ? ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ. ಇದು ಕರ್ತೃವು. ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವು ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವದು; ಆದದರಿಂದ 'ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ' ಈ ಕರ್ತೃವು ಅಖ್ಯಾತಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರುವದು. ಕರ್ಮಪದವು ಅಪ್ರೀಯವಾಗುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ, ಎಲ್ಲ ಎಂಬೀ ಎರಡು ಪದಗಳು ಅಪ್ರೀಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರುವವು. ಉಳಿದ ಪದಗಳು ಅಖ್ಯಾತಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರುವವು.

ಅಭ್ಯಸನ-ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ವಿಭಜಿಸಿರಿ.
೧. ಮಿತನ್ಯಯಿಗಳಾದ ಜನರಿಂದ ಪರರಿಗೆ ಸಹಾಯವು ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
೨. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಸೇವೆಯು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಅನುಬಂಧ ೨. ಸಮಾಸ

ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳು ಕೂಡುವದನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಿ. ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ:-

ತಲೆಗೂದಲು = ತಲೆಯ ಕೂದಲು	ತಲೆಯ ಮತ್ತು ಕೂದಲು ಈ ಎರಡು ಪದಗಳು ಕೂಡಿ ತಲೆಗೂದಲು ಈ ಒಂದು ಪದವಾಗಿದೆ.
ಎಲೆಹೂಕಾಯಿಗಳು = ಎಲೆಯು, ಹೂವು, ಕಾಯಿಗಳು.	

ಎಲೆಯು, ಹೂವು, ಕಾಯಿಯು ಈ ಮೂರು ಪದಗಳು ಕೂಡಿ ಎಲೆ ಹೂಕಾಯಿಗಳು ಎಂಬ ಒಂದ ಪದವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಕೂಡಿ ಒಂದು ಪದವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಸಮಾಸ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಕೋಲಾಟವು = ಕೋಲಿನ ಆಟವು. ಕೈಬೆರಳುಗಳು = ಕೈಯು
ಗಲು. ಈ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವು ಬೆರಳುಗಳು ಈ ಎರಡನೆಯ ಪದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ತತ್ಪುರುಷ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ದೊಡ್ಡಮನೆ = ದೊಡ್ಡದು(ಆದ) ಮನೆ; ಸವಿಯೂಟವು = ಸವಿ
-ದ) ಉಟವು. ಈ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪದಗಳು ವಿಶೇಷಣ
ಗಳು; ೨ನೆಯ ಪದಗಳು ವಿಶೇಷ್ಯಗಳು. ವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷ್ಯಗಳು ಕೂಡಿ
ಆದ ಇಂಥ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಧಾರಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಎರಡು ಹಲ್ಲಿ = ಎರಡು ಹಲ್ಲಿಗಳು ಉಳ್ಳದ್ದು
ಮಂದಮತಿ = ಮಂದವಾದ ಮತಿ ಉಳ್ಳವನು.

ಮುಕ್ಕಣ್ಣನು = ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳು ಉಳ್ಳವನು

ಈ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ತೋರುವದು. ಇಂಥ
ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳು = ಗಿಡವೂಬಳ್ಳಿಯೂ; ತಾಯಿತಂದೆಗಳು =
ತಾಯಿಯೂ ತಂದೆಯೂ. ಈ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದಗಳೂ ಮುಖ್ಯ
ವಾಗಿವೆ. (ಗಿಡವು + ಬಳ್ಳಿ). ಹೀಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿಯ ಪದಗಳು
ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ದ್ವಂದ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಕಳವಳಬಟ್ಟೆನು = ಕಳವಳವನ್ನು ಪಟ್ಟೆನು. ಸುಖಬಟ್ಟೆ =
ಸುಖವನ್ನು ಪಟ್ಟೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಪದಗಳು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳು
ವಂಥವಾಗಿವೆ. ಇಂಥ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ತತ್ಪುರುಷ, ಕರ್ಮಧಾರಯ, ಬಹುವ್ರೀಹಿ, ದ್ವಂದ್ವ, ಕ್ರಿಯಾ
ಸಮಾಸ ಇವು ಮುಖ್ಯ ಸಮಾಸಗಳು.

ತಲೆಗೂದಲು = ತಲೆಯ ಕೂದಲು

ಮುಕ್ಕಣ್ಣನು = ಮೂರು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಸಮಾಸದ
ಅರ್ಥವು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಬಿಡಿಸಿ
ಹೇಳುವದು ನಿಗ್ರಹವು.

ಅನುಬಂಧ ೨. ಅಕ್ಷರಗಳು.

ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಋ, ಋ, ಎ, ಏ, ಐ, ಒ, ಓ, ಔ
ಈ ೧೪ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಸ್ವರ, ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಅ, ಇ, ಉ, ಋ, ಎ, ಒ, ಈ ೬ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರ ಎ
ಹೆಸರು. [ಹ್ರಸ್ವ = ಗಿಡ್ಡ]

ಆ, ಈ, ಊ, ಋ, ಏ, ಐ, ಓ, ಔ ಈ ೮ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ದೀ
ಸ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರು. [ದೀರ್ಘ = ಉದ್ದ]

ಕ, ಖ, ಗ, ಘ, ಙ, ಚ, ಛ, ಜ, ಝ, ಞ,

ಟ, ಠ, ಡ, ಢ, ಣ, ತ, ಥ, ದ, ಧ, ನ,

ಪ, ಫ, ಬ, ಭ, ಮ,

ಯ, ರ, ಲ, ವ, ಶ, ಷ, ಸ ಹ ಳ

ಈ ಮೂವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ವ್ಯಂಜನ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಅಂ ಇದನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ ಅ ಅಕ್ಷರದ ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಲ
ರಣೆಯು ಅನುಸ್ವಾರವು.

ಅಃ ಇದನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ ಅ ಅಕ್ಷರದ ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಲ
ರಣೆಯು ವಿಸರ್ಗವು ಅನುಸ್ವಾರ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಗೆ ಅಯೋಗವಾದ
ಹೆಸರು.

೧೪ ಸ್ವರಗಳು, ೨೪ ವ್ಯಂಜನಗಳು, ೨ ಅಯೋಗವಾಹಗ
ಕೂಡಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ೪೦ ಅಕ್ಷರಗಳು.

ಅಕಾರ ಎಂದರೆ ಅ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವು; ಕಕಾರ ಎಂದರೆ ಕ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವು.

ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಮುಂದೆ ಕಾರ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೇರಿ
ಸುವರು.

ಕ್ = ಕ + ಕ + ಅ; ಕ್ಷ = ಕ + ತ + ಅ; ಸ್ತ್ರ = ಸ + ತ + ರ + ಅ.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವ್ಯಂಜನಗಳ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಸೇರಿದರೆ ಸಂಯುಕ್ತಾ
ಕ್ಷರಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳು ಆಗುವವು.

ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಶಬ್ದಗಳಾಗುವವು. ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಪದಗಳಾಗುವವು
ಪದಗಳಿಂದ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗುವವು. ಭಾಷೆಯು (ಮಾತು) ವಾಕ್ಯರೂಪ
ವಾಗಿರುವದು;

ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು

++

ಇವು ವ್ಯಾಕರಣದ ಆರುಭದ ಪಾಠಗಳು. ವಿಷಯವು ಸಮಗ್ರವಾಗು
ಕಡೆಗಿಂತ ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ
ನಿಯುಂಟಾಗುವದರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನೂ
ಳುವದು ಉಳಿಯಿತೆಂದು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಸಮಾಧಾನಪಡದೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಇಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಅವರಿಗೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿವೆ
ಮುಂದುವರಿದು ಬಗೆಯದೆ ಅಂತಹ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು
ವ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ
ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ವಿಷಯವು ದೃಢವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.
5 ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೇ ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದ
ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು
ಗಿಡಿಸಬಾರದು. ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಈ ಆವೃತ್ತಿ
ತಾಳಿಕೆ: "ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳ ವಿಭಜನೆ" ಈ ಪ್ರಕರಣವು ಅನುಬಂಧ(೧)
ವ ಸವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊನೆ
ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾಸ ಪ್ರಕರಣವು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಕಟನೆ.

ಪಂ. ಪೂಜಾರ ಕೃತ

ಸತ್ಯಭಾಲಾಪ (ಟೆಕ್‌ಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ) ೦-೧೪-೦

ಸದ್ಗುಣಾದರ್ಶ ೦-೧೦-೦

೩ನೆಯ ಭಾಗ ನುಡಿಗನ್ನಡಿ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಂತೆ ೧-೧-೦

೬-೭ನೆಯ ಇಯತ್ತೆಗಳಿಗೆ

೨ನೆಯ ಭಾಗ ನುಡಿಗನ್ನಡಿ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಂತೆ ೦-೭-೦

೫ನೆಯ ಇಯತ್ತೆಗೆ

ವಾಚನಪಾಠಮಾಲೆ ಮತ್ತು ಕವಿತಾಪಾಠಮಾಲೆ (ಟೆಕ್‌ಸ್ಟ್) ೧-೧೨-೦

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಲ್ಲಿಯೂ, ರಾಮಾಶ್ರಯ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ
ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಓನ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಧಾರವಾಡ, ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಒಳ್ಳೆ ಬುಕ್
ಡಿಪೋಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುವವು.

*

*

*

ಸೂಚನೆ :— ಈ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮ, ವ್ಯಾಖ್ಯೆ, ವಾಕ್ಯ,
ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡವರು ನಷ್ಟಕ್ಕೆ
ಗುರಿಯಾಗುವರು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು

೧೮೬೭ ನೆಯ ಇಸವಿಯ ೨೫ನೆಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ರಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿರುವ

ಪಸಂಕ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಡಿ. ಆರ್. ಜಿ. ಹುಕ್ಕೇರಿ, ಎ.

ಡಿ. ಎಸ್. ಎಲ್. ಜೋಷಿ, ಇವರು ಮುದ್ರಿಸಿದರು. ಗುವಾ

ಮಲ್ಲಾರ ಗಣೇಶ ಪೂಜಾರ ಇವರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ರೂಪ
ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ജി. കെ. "ജെ. കെ." (പതിനാലാം)

ಚಿತ್ರ ೬-“ಚಾರ”

ಚಿತ್ರ ೭-“ಪಂಚ”

ನಮಸ್ತೆ-ಕವಾಯಿಡ

ಚಿತ್ರ ೮- ಹುಬ್ಬಾರ

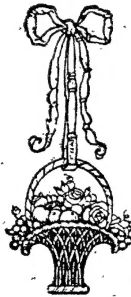
ಚಿತ್ರ ೯- ನಮಸ್ತೆ-ತಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸುಬ್ಬರಾವ ಹರ್ಡೀಕರ

೭೫೩, ಸದಾಶಿವ ಪೇಠ, ಪುಣೆ ೨

ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯುವ ವಿಳಾಸ

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಪುಸ್ತಕ ಮೊದಲ

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

